

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ**
UNIVERSITY OF PATRAS

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

**ΠΡΩΙΝ ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΟΝΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ

**ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ CALENDAR ΕΛΛΑΔΟΣ-
ΤΟΠΙΚΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ-
ΤΟΠΙΚΑ ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ**

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΝΤΕΜΙΡΗ ΟΛΓΑ

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΒΕΡΓΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΠΥΡΓΟΣ 2022

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στις μέρες μας είναι παγκοσμίως γνωστό πως ο πολιτισμός είναι το κύριο χαρακτηριστικό για την αναγνώριση μιας κοινωνίας. Πιο συγκεκριμένα η πολιτιστική κληρονομιά ενός τόπου μπορεί να του προσφέρει ήθη, έθιμα και παράδοση αλλά και υλική πολιτιστική κληρονομιά. Όσο υπάρχει ο πολιτιστικός τουρισμός θα γνωρίζουμε περισσότερους πολιτισμούς με τη μοναδική τους κληρονομιά. Στην πτυχιακή αυτή εργασία λοιπόν, θα αναγνωρίσουμε την πολιτιστική κληρονομιά της Ελλάδας με τα ήθη και τα έθιμά της. Αυτό βέβαια θα διατυπωθεί σε μορφή ετήσιου ημερολογίου με την καταγραφή πολιτιστικών εορτών από διαφορετικούς τόπους του Ελλαδικού χώρου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία, το αντικείμενο που θα αναπτυχθεί είναι το Πολιτιστικό Ημερολόγιο Της Ελλάδας – τα Ήθη και τα Έθιμα. Στόχος της έρευνας αυτής είναι να ερευνήσουμε τις πολιτιστικές εκδηλώσεις της Ελλάδας και να τις καταγράψουμε στο ημερολόγιο.

Ο πολιτισμός είναι το μόνο μέσω που μπορούμε να αναδείξουμε την ταυτότητά μας, τις παραδόσεις, τα ήθη και τα έθιμα αλλά και τον πολιτιστική μας κληρονομιά. Είτε είναι υλική είτε άυλη. Οι παραδόσεις της Ελλάδας προέρχονται από τους προγόνους της και τις παραδίδουν από γενιά σε γενιά. Όμως χρόνο με το χρόνο φθείρονται διότι μπαίνουν στη μέση παράγοντες που δεν αφήνουν να υλοποιηθούν από τους αρμόδιους.

Για αυτό λοιπόν θα κάνουμε μία πολιτιστική αναδρομή στα ήθη και τα έθιμα ώστε να παρατηρήσουμε πως οι πρόγονοί μας γιόρταζαν τις παραδόσεις. Το ημερολόγιο λοιπόν θα περιέχει εκδηλώσεις με ήθη και έθιμα τα οποία υπάρχουν ακόμη και σήμερα σε διάφορες περιοχές της χώρας μας, φεστιβάλ με διαφορετικές θεματικές ενότητες το κάθε ένα, αλλά και εκδηλώσεις αθλητικού χαρακτήρα.

Έτσι θα γνωρίσουμε αλλά και θα θυμηθούμε πόσο πολιτιστικό πλούτο έχει η Ελλάδα.

Λέξεις Κλειδιά: πολιτισμός, πολιτιστική κληρονομιά, ήθη και έθιμα, λαογραφία, ημερολόγιο

ABSTRACTS

In the present dissertation, the subject that will be developed is the Cultural Diary of Greece - the Morals and Customs. The aim of this research is to research the cultural events of Greece and to record them in the diary. Culture is the only way we can highlight our identity, traditions, customs and traditions but also our cultural heritage. Whether it is material or intangible . The traditions of Greece come from its ancestors and are passed down from generation to generation. But from year to year they wear out because factors come into play that do not allow them to be implemented by those in charge. That is why we will make a cultural review of the manners and customs to observe how our ancestors celebrated the traditions. The calendar will therefore contain events with customs and traditions that still exist today in various parts of our country, festivals with different thematic units each, but also sporting events.

This way we will get to know and remember how much cultural wealth Greece has.

Key words: culture, cultural heritage, customs, folklore, calendar

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	2
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3
ABSTRACTS	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο	7
Εισαγωγή στις έννοιες.....	7
1.1 Πολιτισμός.....	7
1.2 Πολιτιστική Κληρονομιά.....	9
1.2.1 Υλική Πολιτιστική Κληρονομιά.....	9
1.2.2 Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά	10
1.3 Έθνη και Έθιμα.....	10
1.4 Πολιτιστικό Ημερολόγιο.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο	12
Πολιτιστική κληρονομιά και πολιτιστικός τουρισμός.....	12
2.1 Προστασία Πολιτιστικής Κληρονομιάς	12
2.2 Πολιτιστική Κληρονομιά και Τοπική Ανάπτυξη.....	14
2.3. Πολιτιστικός Τουρισμός	16
2.4. Πολιτιστικός Τουρισμός και Τοπική ανάπτυξη	17
Κεφάλαιο 3 ^ο	19
Πολιτισμός και λαογραφία.....	19
3.1. Λαϊκός Πολιτισμός και Παράδοση	19
3.2. Τομείς Λαϊκού Πολιτισμού	20
3.3. Ελληνική Λαογραφία.....	21
3.4. Ελληνική Παράδοση	24
3.4.1 Χορός	24
3.4.2 Παραδοσιακός Χορός.	24
ΜΕΡΟΣ Β'	26
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ CALENDAR ΕΛΛΑΔΟΣ 2022	26
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	58

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία έχει ως κύριο στόχο την ανάδειξη της παράδοσης, της Ελλάδας, τα ήθη και τα έθιμα. Αυτό θα υλοποιηθεί μέσα από ένα πολιτιστικό ημερολόγιο στο οποίο θα καταγράφονται πολιτιστικές εκδηλώσεις από όλη την Ελλάδα οι οποίες θα διεξαχθούν τη φετινή χρονιά. Θα υπάρχουν εκδηλώσεις πολιτιστικών συλλόγων, αθλητικών συλλόγων, από τοπικούς φορείς αλλά και εκδηλώσεις που τις διοργανώνουν όλοι οι πολίτες μιας κοινωνίας.

Αρχικά ασχοληθήκαμε γενικά με τον όρο πολιτισμός. Δώσαμε βασικές έννοιες που τον χαρακτηρίζουν ως μέσω εκμάθησης ενός λαού που έχει τον δικό του πολιτισμό. Δόθηκαν έννοιες, ορισμοί, θεωρητικά πλαίσια και η σημασία του πολιτιστικού τουρισμού. Στη συνέχεια είδαμε πως επηρεάζει ο πολιτιστικός τουρισμός στην ανάπτυξη μιας τοπικής κοινότητας. Ακόμη γνωρίσαμε την ελληνική λαογραφία αλλά και την ελληνική παράδοση και κύριο γνώμονα τους παραδοσιακούς χορούς .

Στο τέλος έγινε η δημιουργία του πολιτιστικού ημερολογίου με εκδηλώσεις από όλη την Ελλάδα. Κάθε μήνας έχει και τις δικές του γιορτές οπότε υπάρχει πλούσιο υλικό ώστε να ανατρέξει κάποιος και να βρει την εκδήλωση που του ταιριάζει. Ανατρέξαμε σε συλλόγους ,σε site πολιτισμού μέχρι να βρούμε την ποικιλία όλων αυτών των εκδηλώσεων. Τέλος οι αναμνήσεις που μας έρχονται μετά από όλες αυτές τις γιορτές είναι μόνο χαράς γιατί μέσω αυτών μαθαίνουμε την κληρονομιά του τόπου μας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Εισαγωγή στις έννοιες

1.1 Πολιτισμός

Ο όρος Πολιτισμός αν και χρησιμοποιείται από το ευρύ κοινό, δεν έχει όμως σαφές περιεχόμενο ώστε να μπορεί κάποιος να ερμηνεύσει τη σημασία του. Οι ερμηνείες του είναι πολλές και για αυτό το λόγο υπάρχουν πολλές πληροφορίες σχετικά με αυτό. Η κύρια αναφορά του γίνεται «στο σύνολο των υλικών και πνευματικών αξιών και επιτευγμάτων που κληροδοτούνται από γενιά σε γενιά στο πέρασμα των χρόνων διαμορφώνοντας μια κοινή μνήμη-εικόνα για ένα σύνολο ατόμων και δημιουργώντας κατ' επέκταση το αίσθημα μιας κοινής αφετηρίας, κοινών αναφορών και βιωμάτων, παραπέμποντας σε μια πορεία σταθερής προόδου, κοινωνικής και οικονομικής» (Μπιτσάνη 2004, 29).

Η ευρεία έννοια του πολιτισμού είναι το σύνολο της καθημερινής ζωής, η ποιότητα που της προσφέρει ο κάθε άνθρωπος ξεχωριστά, η αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου αλλά και οι συνθήκες του περιβάλλοντος και της εργασίας. Χαρακτηρίζεται από πολυσημία και αποτελεί φορέα μιας πλούσιας εξηγητικής διάστασης, αφού έχει άμεση σύνδεση με τις έννοιες της παιδείας, της επιμόρφωσης, της επικοινωνίας, της ψυχαγωγίας και γενικότερα της πνευματικής και ψυχικής αναβάθμισης, της κοινωνικής συμμετοχής και της τεχνολογικής ανάπτυξης (Badie 1995, 109).

Μια ακόμη τοποθέτηση για τον όρο του Πολιτισμού είναι και αυτή του Γ. Μπαμπινιώτη ο οποίος αναφέρεται στα εκλεπτυσμένα ήθη και στην και στην πνευματική ανάπτυξη, στη συμπεριφορά, στις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων, στην αισθητική έκφραση και στον τρόπο ζωής ενός κοινωνικού συνόλου. (Μπαμπινιώτης, 2006, 1441). Ο πολιτισμός μπορεί να θεωρηθεί σαν τη δεύτερη φύση που δημιουργήθηκε από τους ανθρώπους μέσω της εργασίας και των γνώσεών τους (Βερνίκος 2005, 61). Χάρη δε στον πολιτισμό, τα μέλη του κοινωνικού συνόλου αναγνωρίζονται μεταξύ τους, εντάσσονται στο κοινωνικό σύνολο, αποκτώντας έτσι την ατομική τους ταυτότητα και συμμετέχουν στη ζωή μέσα από την ένταξή τους σε αυτή (Cuche 2001, 26-29).

Η λέξη Πολιτισμός είναι σχετικά νέα και προέρχεται από την μετάφραση του αγγλικού όρου “civilization”, του γαλλικού “civilisation” και του γερμανικού “Zivilisation”. Επίσης με τη λέξη αυτή αναγεννήθηκε και η λέξη “culture” στα γαλλικά, “culture” στα αγγλικά, “Kultur” στα γερμανικά. Ο όρος “culture” αποδίδεται συνήθως με τη λέξη «κουλτούρα», χωρίς όμως να παραλείπονται οι περιπτώσεις μετάφρασης του όρου και ως «πολιτισμός», γεγονός που συνεπάγεται συγχύσεις εννοιολογικού τύπου και προβλήματα διατυπώσεων. Οι δύο όροι, “civilization”(πολιτισμός) και “culture”(κουλτούρα) χρησιμοποιούνται αντίστοιχα για τη διάκριση του «πολιτισμού» σε α) «υλικό πολιτισμό»(civilization), που περιλαμβάνει τα υποσύνολα επιστήμη, τεχνολογία κτλ. (Deetz 1997) και β) «πνευματικό πολιτισμό»(culture), που περιλαμβάνει τα υποσύνολα τέχνη, θρησκεία, παιδεία, φιλοσοφία κτλ. (Ρόζενταλ 1976, 706).

Η επιστήμη της κοινωνιολογίας ερμηνεύει τον πολιτισμό και ως στοιχείο κοινωνικής συλλογής. Δηλαδή αποτελεί σημείο αναφοράς της συλλογικής ταυτότητας και επιτελεί ταυτόχρονα τρεις σημαντικές λειτουργίες για την κοινωνία. Αυτές είναι η αναγνώριση, η ένταξη και η συμμετοχή. Χάρη στον πολιτισμό υπάρχει ένταξη και αναγνώριση των ανθρώπων που υπάρχουν στο κοινωνικό σύνολο κι έτσι αποκτούν ατομική ταυτότητα και εντάσσονται σε αυτό (Τσαούσης 1983, 117).

Ο πολιτισμός ως πολιτιστικό σύνολο διαχωρίζεται συχνά σε μεγάλα σύνολα όπως αυτά του ασιατικού, του ευρωπαϊκού ή του αμερικάνικου πολιτισμού, σύνολα τα οποία διαχωρίζονται κι εκείνα με τη σειρά τους σε υποσύνολα, όπως ελληνικός, κέλτικος πολιτισμός κτλ. Αυτή η διάκριση έχει σχέση με τον εθνοκεντρικό χαρακτήρα του πολιτισμού, ενώ μια άλλη διάκριση που έχει ως κριτήριο τα εξελικτικά στάδια του πολιτισμού, διαχωρίζει αυτόν σε παλαιολιθικό, νεολιθικό, αρχαίο, μεσαιωνικό κτλ. (Μπιτσάνη 2004, 30).

Επιπλέον η έννοια «Πολιτισμός» αν τακτά χρονικά διαστήματα ταυτίζεται και με τον όρο «Τέχνη», όμως όχι με τον όρο που τη χρησιμοποιούμε στη σημερινή εποχή, αλλά με την έννοια της τέχνης ως μέσο για την επίτευξη κάποιου δημιουργικού

στόχου. Με αυτή τη σημασία περιλαμβάνει το σύνολο των επιστημών και των τεχνών που ασκούνταν στην αρχαιότητα και συγκροτούσαν τις κατηγορίες του πολιτισμού, όπως γραπτός λόγος, ρητορική, διαλεκτική, μουσική, ζωγραφική, ιατρική, φιλοσοφία, κτλ (Μπιτσάνη 2004, 31). Αυτές οι κατηγορίες ήταν μορφές πνευματικής εργασίας οι οποίες αντιπροσώπευαν τους «ελεύθερους» ανθρώπους, σε αντίθεση με τη χειρονακτική εργασία που χαρακτήριζε τους «δούλους» και τους «βάρβαρους». Η αντίληψη αυτή διαμορφώθηκε στα πλαίσια της αστικής ιδεολογίας, η οποία έχει διαχωρίσει την ανώτερη ποιοτικά ζωή των ανθρώπων που διαμένουν στην πόλη από την κατώτερη ποιοτικά ζωή των ανθρώπων της υπαίθρου. Έτσι καταλαβαίνουμε πως με τον όρο “civilisation” υποδηλώνεται το σύνολο των υλικών και πνευματικών αξιών που χαρακτηρίζουν τον τρόπο ζωής στις πόλεις.

1.2 Πολιτιστική Κληρονομιά

Ο όρο Πολιτιστική Κληρονομιά έχει αλλάξει χρόνο με το χρόνο το περιεχόμενό του και αυτό οφείλεται κατά κύριο λόγο στις κινήσεις που πραγματοποιεί η UNESCO. Η Πολιτιστική Κληρονομιά δεν ανταποκρίνεται μόνο στα μνημεία και τις συλλογές αντικειμένων αλλά περιλαμβάνει και τις παραδόσεις που αφήνουν οι πρόγονοι ως κληρονομιά στους απογόνους της κάθε γενιάς. Έτσι καταλαβαίνουμε πως με τον όρο αυτό χαρακτηρίζουμε οτιδήποτε δημιουργήθηκε στο παρελθόν και σχετίζεται με την ιστορική του διαδρομή. Τέλος την διαχωρίζουμε σε δύο κατηγορίες, την υλική και την άυλη κληρονομιά.

1.2.1 Υλική Πολιτιστική Κληρονομιά

Η υλική πολιτιστική κληρονομιά είναι η φυσική ή απτή κληρονομιά. Περιλαμβάνει δηλαδή μνημεία, αντικείμενα πολιτιστικής αξίας αλλά και ιστορικά μέρη τα οποία έχουν διατηρηθεί στο πέρασμα των χρόνων και έχουν παραχωρηθεί από γενιά σε γενιά. Επιπλέον χωρίζεται σε δύο υποκατηγορίες :

1. Την κινητή η οποία μπορεί εύκολα να μετακινηθεί από τόπο σε τόπο και περιλαμβάνει ποικιλία διαφόρων ειδών όπως αγγεία, έπιπλα, ζωγραφική και γλυπτική, όπλα, οικιακές συσκευές, εργαλεία κ.α.
2. Την ακίνητη η οποία είναι από τα πολιτιστικά αγαθά που είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με το έδαφος και δεν μπορούν να μετακινηθούν. Αυτά κυρίως

είναι κτήρια, αρχαιολογικοί χώροι και ανασκαφές, ιστορικές πόλεις και τόποι ιστορικής σημασίας, κ.α.

1.2.2 Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά

Η άυλη πολιτιστική κληρονομιά περιλαμβάνει τα μη υλικά, μη χειροπιαστά στοιχεία της πολιτισμικής κληρονομιάς, όπως π.χ. μύθους, προφορικές παραδόσεις, γλώσσα της κάθε χώρας, κοινωνικές αντιλήψεις, παραδοσιακές χειροτεχνίες, θρησκευτικές παραδόσεις και λατρευτικές τελετουργίες, τα οποία συνδέονται με την υλική πολιτισμική κληρονομιά (Πούλιος 2015, 33). Η κληρονομιά αυτή μένει αναλλοίωτη στο χρόνο διότι οι προηγούμενες γενιές τις παρέδωσαν στις νεότερες γενιές με το λόγο και τις πολιτιστικές διοργανώσεις. Έτσι οι νεότεροι είναι υποχρεωμένοι να συνεχίσουν τις παραδόσεις ώστε να είναι η συνέχεια για τον πολιτισμό και σε μετέπειτα γενιές.

1.3 Ήθη και Έθιμα

Τα ήθη και τα έθιμα είναι δύο έννοιες που συνδέονται άρρηκτα μεταξύ τους και αλληλοσυμπληρώνονται. Η ύπαρξή τους προέρχεται κυρίως από την αρχαία Ελλάδα και το Βυζάντιο όπου μετά από τόσους αιώνες έχουν δεχτεί επιρροές από διάφορους κατακτητές που έχουν περάσει από τη χώρα. Τα ήθη αποτελούν κυρίως τους άγραφους νόμους ενώ τα έθιμα τις ενέργειες από τις οποίες φαίνονται οι απόψεις του κάθε λαού. Ειδικότερα, τα ήθη είναι αυτά που εκφράζουν τις αντιλήψεις ενός έθνους και τα πρότυπα κοινωνικής και ηθικής συμπεριφοράς, που αναφέρονται στο άγραφο Δίκαιο όπου διαφέρουν από κοινωνία σε κοινωνία. Είναι οι αρχές που ορίζουν τις αξίες, τις συμπεριφορές, τα αισθήματα και τις σχέσεις που μεταφέρονται από γενιά σε γενιά έως σήμερα και εκφράζουν την νοοτροπία μιας μικρής ή μεγάλης κοινωνίας.

Κάποιοι από τους κύριους χαρακτηρισμούς του ήθους είναι ο ρόλος της οικογένειας, ο θεσμός του γάμου αλλά και οι αντιλήψεις που προβάλλει η κάθε κοινωνία ξεχωριστά.

Ακόμη, τα έθιμα είναι μακροχρόνιες συνήθειες οι οποίες παραδίδονται από τους μεγαλύτερους στους μικρότερους μιας κοινωνίας και διεξάγονται με τρόπο συνειδητό αφού γίνεται με την συμμετοχή όλων. Επίσης τα έθιμα με το πέρασμα των χρόνων

μπορεί να τροποποιηθούν από τις κοινωνίες κι έτσι να αναπτύσσουν νέους θεσμούς. Αυτό όμως έχει ως αποτέλεσμα κάποια να αλλάζουν και κάποια άλλα να χάνονται ολοσχερώς.

Τα ήθη και τα έθιμα είναι δύο έννοιες στενά συνδεδεμένες μεταξύ τους, καθώς με τα ήθη ο λαός εκφράζει τις αντιλήψεις του, ενώ με τα έθιμα τις πράξεις μέσω των οποίων αναδύονται τα ήθη. Η ανάγκη διατήρησής τους είναι τεράστια καθώς ανήκουν στην άυλη πολιτιστική κληρονομιά του τόπου. Οι παραδοσιακές τελετές, τα προικιά του γάμου, οι γιορτές των Αγίων και άλλα πολιτιστικά δρώμενα του κάθε τόπου ορίζονται ως ήθη και έθιμα και γιορτάζονται με διαφορετικό τρόπο από κοινωνία σε κοινωνία. Τέλος διακρίνονται σε τέσσερις κατηγορίες:

1. Σε θρησκευτικά όταν καθορίζεται η σχέση του ανθρώπου με την εκκλησία
2. Σε τοπικά όταν πραγματοποιούνται σε συγκεκριμένο χρόνο
3. Σε κοινωνικά όταν επηρεάζουν τις σχέσεις των ανθρώπων που βρίσκονται σε συγκεκριμένες κοινωνικές τάξεις
4. Σε γενικά τα οποία προσδιορίζονται για όλο το έθνος

1.4 Πολιτιστικό Ημερολόγιο

Το ημερολόγιο είναι ένα σύστημα που το εφαρμόζουν διάφοροι λαοί για να γνωρίζουν τη διάρκεια των μηνών, του έτους, τον καθορισμό δίσεκτων ετών κτλ. Όλοι έχουν πρόσβαση σε αυτό και ο καθένας το χρησιμοποιεί για τον δικό του λόγο. Πολλοί είναι αυτοί που θέλουν να γνωρίζουν τις γιορτές των Αγίων αλλά και το ηλιακό μας σύστημα. Όμως υπάρχει κι ένα ακόμη ημερολόγιο το οποίο καταγράφει τις πολιτιστικές εκδηλώσεις του κάθε τόπου. Προβάλλει όλες τις εκδηλώσεις που γίνονται μέσα στο έτος, όπου αυτές είναι festival, εκδηλώσεις για την ανάδειξη των εθίμων και των τοπικών προϊόντων, πανηγύρια, κτλ. Έτσι κανείς δεν χάνει την ευκαιρία να παρακολουθήσει τους μήνες όπου μπορεί να ανταπεξέλθει στις πολιτιστικές εκδηλώσεις. Τέλος το ημερολόγιο αυτό ονομάζεται πολιτιστικό και προσφέρει χαρά και διασκέδαση σε όλους τους ενδιαφερόμενους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

Πολιτιστική κληρονομιά και πολιτιστικός τουρισμός

2.1 Προστασία Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Η προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς έχει απασχολήσει εκτενώς τη διεθνή κοινότητα και ουσιαστικά αφορά στην προστασία των πολιτιστικών αγαθών από διεθνείς οργανισμούς βάσει διεθνών κανόνων. Πολιτιστικά αγαθά θεωρούνται εκείνα που έχουν ιδιαίτερη σημασία για την πολιτιστική κληρονομιά των λαών, όπως είναι τα μνημεία, οι αρχαιολογικοί χώροι τα έργα τέχνης και οτιδήποτε έχει καλλιτεχνικό και ιστορικό χαρακτήρα. Ακόμη είναι και τα οικοδομήματα όπως βασικός σκοπός τους είναι η παρουσίαση και η διαφύλαξη της κληρονομιάς όπως για παράδειγμα οι βιβλιοθήκες (Σκουρής & Τροβά, 2003: 281, 296-297).

Ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο ρόλος της UNESCO, ενός διακυβερνητικού οργανισμού που αποτελείται από 195 κράτη-μέλη (16 Νοεμβρίου 1945). Η UNESCO έχει ως στόχο την ευημερία του ανθρώπου σε έναν ειρηνικό κόσμο υπηρετώντας τις πανανθρώπινες αξίες, ενώ στους κόλπους της έχουν υπογραφεί σημαντικές διεθνείς συμβάσεις που αφορούν στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς (Βουδούρη & Στρατή, 1999: 1-92).

Όταν διαπιστώθηκε πως τα πολιτιστικά αγαθά έχουν υποστεί σοβαρές καταστροφές από τις πολεμικές συγκρούσεις, πράγμα που επηρεάζει την παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά, πραγματοποιήθηκε η «Διεθνή Σύμβαση της UNESCO για την προστασία των πολιτιστικών αγαθών σε περίπτωση ένοπλης σύρραξης», που υπογράφηκε στη Χάγη στις 14 Μαΐου 1954 και κυρώθηκε από την Ελλάδα με τον Ν.1114/1981.

Επομένως ως προστασία μπορούμε να θεωρήσουμε μια σειρά διαδικασιών επιστημονικού, τεχνικού, νομικού και διοικητικού χαρακτήρα που περιλαμβάνει:

- a) Τον εντοπισμό, την επιφανειακή έρευνα και την ανασκαφή
- b) Την καταγραφή και την αρχειοθέτηση
- c) Τη μελέτη και την τεκμηρίωση
- d) Την διασφάλιση από καταστροφή, φθορά, αλλοίωση, κλοπή, παράνομη εξαγωγή

- e) Την συντήρηση και την αποκατάσταση
 - f) Την αναβάθμιση και την διευκόλυνση της πρόσβασης του κοινού
- (Κόνσολα 1995 σελ.28).

Στη συνέχεια πήρε μέρος η «Διεθνής Σύμβαση της UNESCO που αναφέρεται στα ληπτέα μέτρα προκειμένου να απαγορευτεί και να εμποδιστεί η παράνομη εισαγωγή, εξαγωγή και μεταβίβαση της κυριότητας των πολιτιστικών αγαθών», την οποία υπέγραψαν στο Παρίσι στις 17 Νοεμβρίου 1970 και κυρώθηκε από την Ελλάδα με τον Ν.1103/1980. Μετά από δύο χρόνια υπογράφηκε η «Διεθνής Σύμβαση της UNESCO για την προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς», στο Παρίσι στις 23 Νοεμβρίου 1972 και κυρώθηκε από την Ελλάδα με τον Ν.1126/1981. Στη σύμβαση αυτή έχουν οριστεί οι έννοιες της πολιτιστικής και της φυσικής κληρονομιάς, καθώς και οι ποικίλες υποχρεώσεις της διεθνούς κοινότητας που απορρέουν από αυτή (UNESCO, 1972, Ν.1126/1981, άρθρο 1-2).

Η Σύμβαση ορίζει τη δημιουργία δύο καταλόγων: α) Κατάλογος Παγκόσμιας Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς, και β) Κατάλογος των Μνημείων που βρίσκονται σε κίνδυνο. Προκειμένου να ενταχθεί ένα μνημείο στον πρώτο κατάλογο πρέπει να πληρούνται ορισμένα κριτήρια «εξαιρετικής παγκόσμιας αξίας», όπως καταγράφονται στο κείμενο με τις Κατευθυντήριες Γραμμές για την Εφαρμογή της Σύμβασης, ενώ λαμβάνεται υπόψη ο τρόπος προστασίας της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, καθώς και η διαχείρισή της, επιπλέον δίνεται ιδιαίτερη σημασία στον ενιαίο και αυθεντικό χαρακτήρα της (UNESCO, 2016).

Επιπλέον η Σύμβαση του 2003 αναφέρει τη καταγραφή των στοιχείων της παράδοσης σε εθνικούς καταλόγους απογραφής και συνεργάζεται με τις τοπικές κοινότητες, αλλά και την ερευνητική κοινότητα. Βέβαια η UNESCO δεν επιβάλλει κάποια συγκεκριμένη μεθοδολογία. Η Σύμβαση αυτή καταγράφει σε διεθνή επίπεδο τη δημιουργία και τον εμπλουτισμό του Αντιπροσωπευτικού Καταλόγου της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της ανθρωπότητας, του Καταλόγου της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς για προστασία που είναι επείγουσα και τα διάφορα Προγράμματα για τη διαφύλαξή της (UNESCO, 2003, παρ.11-28, Φ.Ε.Κ. Α 275/22- 12-2006: 3040).

Με βάση αυτή τη Συνθήκη έχουν δημιουργηθεί διαφορετικές κριτικές όπως ότι ο Κατάλογος περιλαμβάνει κυρίως προβιομηχανικά στοιχεία, π.χ. παραδοσιακούς χορούς, τραγούδια, δρώμενα και τελετές πολιτισμών, και όχι εκφράσεις από τη σύγχρονη πραγματικότητα οι οποίες επηρεάζονται από την παγκοσμιοποίηση. Αυτοί

οι προβληματισμοί οδήγησαν στην υιοθέτηση των Επιχειρησιακών Οδηγιών με στόχο τον επαναπροσδιορισμό των κριτηρίων για την ένταξη των διαφόρων στοιχείων της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς (Αλιβιζάτου, Πούλιος & Παπαδάκη, 2015: 60).

Τέλος η Σύμβαση του 2003 είναι συμπληρωματική αυτής του 1972, διότι προτείνει μία πιο ολοκληρωμένη εικόνα της πολιτιστικής κληρονομιάς. Έτσι εκείνη του 1972 κάνει αναφορά στην προστασία των φυσικών και πολιτιστικών μνημείων και τόπων με παγκόσμια αξία και υποχρεώνει τα κράτη – μέλη να προστατεύουν μνημεία που είναι καταγεγραμμένα στους Καταλόγους. Ενώ αυτή του 2003 κάνει αναφορά στη διαφύλαξη του συνόλου των ποικίλων εκφράσεων της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, χωρίς να αναφέρεται άμεσα στην αξία ή την αυθεντικότητα των παραδόσεων αυτών. Ακόμη προϋποθέτει τη συμμετοχή της τοπικής κοινότητας, ενώ τα κράτη – μέλη είναι υποχρεωμένα να συντάσσουν και να τηρούν εθνικούς καταλόγους απογραφής υιοθετώντας τα αντίστοιχα μέτρα για τη διαφύλαξη της άυλης κληρονομιάς (Alivizatou, 2012, Bedjaoui, 2004: 153-154, Kurin, 2004: 69).

2.2 Πολιτιστική Κληρονομιά και Τοπική Ανάπτυξη

Με τον όρο τοπική ανάπτυξη εννοούμε την ανάπτυξη που πραγματοποιείται σε περιφέρειες και δήμους. Όταν υπάρχει ανάπτυξη στις περιφέρειες και στις τοπικές αρχές αυτόματα έχουμε και διεθνή ανάπτυξη. Η προώθηση της γίνεται από τις χρηματοδοτήσεις που παραχωρεί η Κυβέρνηση. Όμως για να προβληθεί η τοπική ανάπτυξη χρειάζεται η στήριξη των τοπικών κοινωνιών που έχουν ως στόχο την πολιτισμική και οικονομική τους ανάπτυξη για να υπάρχουν καλύτερες συνθήκες διαβίωσης των πολιτών τους μέσα σε αυτές (Dettori, Marrocu & Paci, 2012).

Επομένως η τοπική ανάπτυξη την τοπική κοινωνία και προωθείται από τον πληθυσμό που διαμένει σε αυτή αλλά και από τους τοπικούς φορείς και τις οργανώσεις. Στηρίζεται στην επιχειρηματικότητα του τόπου και στον εθελοντισμό. Σε σχέση με το οικονομικό κομμάτι χρηματοδοτείται από χορηγούς, οργανισμούς αυτοδιοίκησης και τους τοπικούς φορείς. Στόχος της είναι η διατήρηση και η μετάδοση των τοπικών χαρακτηριστικών, εθίμων και αξιών, από γενιά σε γενιά, δημιουργώντας τέτοιες οικονομικές συνθήκες ώστε να βελτιώνει την ποιότητα ζωής των κατοίκων της. Επίσης η συμβολή της είναι απαραίτητη για τις κοινωνίες καθώς εμπλέκεται στην προώθηση της συνεργασίας ανάμεσα στους κατοίκους και τους φορείς, βελτιώνει την

ποιότητα ζωής των μελών της και υλοποιεί αναπτυξιακά έργα για την ανάδειξη του τόπου.

Επιπλέον η πολιτιστική κληρονομιά αποτελεί πηγή ανάπτυξης με τη συμβολή της στη δημιουργία οικονομικών αποθεμάτων της κοινωνίας, ιδιαίτερα με τη δημιουργία θέσεων εργασίας, επενδύσεων μέσα από μια σειρά δράσεων σε τοπικό επίπεδο. Οι τοπικοί οργανισμοί θέλοντας να προωθήσουν τον πολιτισμό και να τον μεταδώσουν στους νεότερους δημιουργούν φεστιβάλ, τοπικές γιορτές, πανηγύρια, πολιτιστικές εκδηλώσεις και πολλές άλλες γιορτές τοπικού ενδιαφέροντος. Έτσι αναδεικνύεται ο Πολιτιστικός τουρισμός ο οποίος είναι σημαντικός για την ενίσχυση της οικονομίας μιας κοινωνίας. Ο πολιτισμός περιλαμβάνει και την άλλη πολιτιστική κληρονομιά και για να οδηγήσει στην ανάπτυξη μία περιοχή θα πρέπει να υπάρχουν οι κατάλληλες προϋποθέσεις. Οι πολίτες θα πρέπει να ενημερωθούν μέσα από σεμινάρια και τοπικές δράσεις και οι τοπικοί φορείς να ενισχύουν πολιτιστικά προγράμματα και να προσφέρουν θέσεις εργασίας έτσι ώστε οι πολίτες να έρθουν πιο κοντά με τον πολιτισμό τους. Σημαντική είναι επίσης και η δημιουργία πολιτιστικών δράσεων με σκοπό την ενημέρωση και την ψυχαγωγία των ανθρώπων του τόπου. Η πραγματοποίηση τοπικών πολιτιστικών εκδηλώσεων έχει ως σκοπό την προσέλκυση επισκεπτών ώστε να γνωρίσουν τις τοπικές παραδόσεις και την κουλτούρα ενός τόπου, να έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε τέτοια δρώμενα και να ξεφεύγουν από την καθημερινότητα γνωρίζοντας νέα στοιχεία για τη ταυτότητα ενός τόπου. (Petti, Trillo & Makore, 2020).

Τέλος οι τοπικοί φορείς και η αυτοδιοίκηση κάθε τόπου πρέπει να συμβάλλουν στη διατήρηση και προβολή του λαϊκού πολιτισμού τους ώστε να εξασφαλίσουν συνθήκες βιωσιμότητας και ανάπτυξη στην περιοχή τους. Έτσι θα υπάρξει οικονομική αύξηση και αύξηση του τουρισμού και μέσα από τις καινοτόμες ιδέες θα γίνει πιο εύκολη ζωή των ανθρώπων. Οι τοπικές κοινωνίες πρέπει να συνταχθούν με την άποψη ότι μέσω του πολιτισμού προβάλλουν την ταυτότητά τους και την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά τους και να προσελκύσουν επισκέπτες. Έτσι έχουν μία βιώσιμη ανάπτυξη η οποία καθίσταται σημαντική για το μέλλον τους (Γαβρά & Γκιούφη, 2015).

2.3. Πολιτιστικός Τουρισμός

Ο πολιτισμός και ο τουρισμός είναι δύο έννοιες αλληλένδετες. Ο πολιτισμός μιας περιοχής είναι αυτός που την κάνει γνωστή και να διαφέρει από όλες τις άλλες. Αρκετά από τα πολιτιστικά στοιχεία ενός τόπου, αντιμετωπίζονται ως τουριστικοί πόροι και μπορεί να γίνει χρήση τους για την προσέλκυση επισκεπτών (Τσάρτας 1996). Μέχρι σήμερα δεν υπάρχει κάποιος συγκεκριμένος όρος για τον πολιτιστικό τουρισμό, διότι είναι μεγάλο το εύρος των δραστηριοτήτων του. Τον συναντάμε πιο συχνά ως πολιτισμικό τουρισμό και κάποιοι από αυτούς είναι οι ορισμοί του:

«Ο πολιτισμικός τουρισμός είναι η μορφή του τουρισμού στην οποία η πολιτιστική κληρονομιά –παλαιά και σύγχρονη– βρίσκεται στον πυρήνα της δραστηριότητας. Η διαπολιτισμική συνάντηση, που αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό αυτής της μορφής, έχει επιπτώσεις τόσο για τον τουρίστα όσο και για την κοινωνία υποδοχής» (Baud & Yoeij, 2009:4)

«Ο πολιτιστικός τουρισμός είναι το ταξίδι που γίνεται με κίνητρο βασικά πολιτιστικό, περιλαμβάνοντας εκπαιδευτικές περιηγήσεις, θεατρικές παραστάσεις, παραστάσεις μουσικής, χορού, φεστιβάλ και άλλα πολιτιστικά δρώμενα, προσκυνήματα, επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία, μουσεία, εκπαιδευτικά ταξίδια καθώς και τη μελέτη του φυσικού περιβάλλοντος, του λαϊκού πολιτισμού και της τέχνης» (UNWTO, 1985 από το Μοίρα & Παρθένης, 2011: 147)

«Ο πολιτισμικός τουρισμός περιλαμβάνει όλες τις μετακινήσεις ατόμων που γίνονται προκειμένου να ικανοποιήσουν την ανθρώπινη ανάγκη για διαφορετικότητα/ποικιλία, τη βελτίωση του πολιτιστικού επιπέδου του ανθρώπου, τη γνώση, την εμπειρία και την επικοινωνία» (UNWTO, 1993)

Άρα Πολιτιστικός τουρισμός αποτελεί την κατανάλωση πολλών πολιτιστικών προϊόντων τα οποία προσφέρονται σε οποιονδήποτε τόπο. Οπότε οι επισκέπτες απολαμβάνουν τις δραστηριότητες του σε συγκεκριμένες περιοχές και καταναλώνουν τα αγαπημένα τους πολιτιστικά προϊόντα.

2.4. Πολιτιστικός Τουρισμός και Τοπική ανάπτυξη

Το φάσμα των οπτικών για την προσέγγιση τις σχέσεις μεταξύ του πολιτιστικού τουρισμού και της τοπικής ανάπτυξης είναι μεγάλο. Πηγες παροχής πόρων και χώροι τουριστικής δραστηριότητας στις οποίες βασίζεται ο Πολιτιστικός τουρισμός είναι οι τοπικές κοινωνίες. Επίσης οι τοπικές κοινωνίες έχουν τη δυνατότητα και τη δυναμική διευκόλυνσης ή παρεμπόδισης της τουριστικής δραστηριότητας, στην περίπτωση που κρίνουν πως η συμβολή του πολιτιστικού τουρισμού θα είναι μάλλον επιζήμια αντί επωφελής (Telfer&Sharpley, 2008).

Ο πολιτιστικός τουρισμός συμβάλλει στην ανάδειξη της τοπικής κοινωνίας ως μέσο ενίσχυσης και ενδυνάμωσης των τοπικών κοινοτήτων. Ακόμη βοηθάει στην οικονομική ανάπτυξη, στην παροχή ευκαιριών απασχόλησης, στη διατήρηση του εργατικού δυναμικού της κοινότητας, στην ανάπτυξη γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων και στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας (Bushell&Eagles, 2007).

Ο πολιτιστικός τουρισμός συμβάλλει στην τοπική ανάπτυξη με τους ακόλουθους τομείς:

- ❖ **Οικονομικός Τομέας:** ενισχύει την επιχειρηματικότητα, δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας, αυξάνεται και παραμένει το εισόδημα στους ντόπιους κατοίκους, υπάρχει κεφάλαια για την ανάπτυξη των υποδομών της κοινότητας
- ❖ **Πολιτικός Τομέας:** μεγαλώνει η συμμετοχή των ντόπιων στα κοινά και διασφαλίζουν τα δικαιώματα τους εντός της κοινότητας. Επιπλέον συμπεριλαμβάνεται και η διαχείριση των φυσικών πόρων αλλά και ο σεβασμός από τα μέλη της κοινότητας προς εκείνη.
- ❖ **Κοινωνικός Τομέας:** αύξηση του κοινωνικού επιπέδου ζωής, εκπαίδευση των κατοίκων με τη διοργάνωση σεμιναρίων, γίνεται καλύτερη διαχείριση της κοινότητα από τους αρμόδιους, βελτίωση κοινωνικών δεσμών ανάμεσα στους κοινωνικούς φορείς και τα μεμονωμένα άτομα.
- ❖ **Περιβαλλοντικός Τομέας:** προστασία και διαχείριση περιβαλλοντικών πόρων και οικοσυστήματος, ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων, χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ορθολογικότερη διαχείριση της γης, αύξηση ευαισθητοποίησης για την αναγκαιότητα προστασίας του περιβάλλοντος και να υπάρχει συγκεκριμένος αριθμός ατόμων που να μπορούν να φιλοξενηθούν σε μια περιοχή χωρίς να είναι επιβλαβές για το περιβάλλον.

- ❖ **Πολιτιστικός Τομέας:** κινητοποίηση και εκπαίδευση για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, ανάδειξη της καινοτομίας και της δημιουργικότητας, προώθηση πολιτιστικών ανταλλαγών.

Επιπλέον η σχέση του πολιτιστικού τουρισμού και της τοπικής ανάπτυξης μπορεί να γίνει και ανταγωνιστική (OECD, 2009). Γι αυτό το λόγο τα τουριστικά θέρετρα θα πρέπει να έχουν όσο το δυνατόν καλύτερες παροχές έτσι ώστε να μείνουν ευχαριστημένοι οι τουρίστες αλλά και οι ίδιοι από τις απολαβές που θα έχουν στο τέλος κάθε σεζόν. Αυτό θα συμβεί διότι ο επισκέπτης θα πάει σε αυτόν τον προορισμό που θα είναι πιο ελκυστικός. Έτσι οι περιοχές που έχουν μεγαλύτερες υποδομές πολιτιστικών περιουσιακών στοιχείων είναι και αυτές που θα έχουν περισσότερη επισκεψιμότητα διότι είναι το μεγαλύτερο προσόν που το αναζητά ο κάθε τουρίστας.

Εκτός από τα παραπάνω, υπάρχει και η αειφόρος ανάπτυξη. Είναι η μεγαλύτερη πρόκληση για τις κοινωνίες τα τελευταία χρόνια και αποτελεί πρωταρχικό και θεμελιώδη στόχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η βιώσιμη ανάπτυξη συνιστά αλλαγές και πρόοδο και στοχεύει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής για τις σημερινές και τις μελλοντικές γενιές. Η κληρονομιά, ο πολιτισμός και η φύση χρησιμοποιούνται περισσότερο ως μέσο ευφορίας διότι περιλαμβάνουν την περιβαλλοντική την πολιτισμική την κοινωνική και την οικονομική ανάπτυξη.

Επομένως ο πολιτιστικός τουρισμός συμβάλλει στην ανάπτυξη άλλων μορφών τουρισμού, που με τη σειρά τους επηρεάζουν την τοπική ανάπτυξη. Έτσι παρατηρούμε πως για να αναπτυχθεί επιτυχώς μία τοπική κοινωνία θα πρέπει να έχει κυρίως ως πόλο έλξης πολιτιστικά περιουσιακά στοιχεία.

Κεφάλαιο 3ο

Πολιτισμός και λαογραφία

3.1. Λαϊκός Πολιτισμός και Παράδοση

Ο λαϊκός πολιτισμός έχει διάφορες μορφές τέχνης και δημιουργείται από ανθρώπους της καθημερινότητας. Άτομα που δεν έχουν άριστη σχολική παιδεία και πνευματική καλλιέργεια όμως μπορούν και δημιουργούν υψηλής ποιότητας έργα τα οποία είναι βγαλμένα από την ίδια τους τη ζωή.

Λαϊκό είναι αυτό που δημιουργεί ο ίδιος ο λαός και το δημιούργημα αυτό μπορεί να είναι είτε κάποιο αντικείμενο που το χρησιμοποιεί για πρακτικούς λόγους, όπως ρούχα, εργαλεία, σκεύη, είτε συναισθηματικής ανάγκης, όπως τραγούδι, χορός και παραμύθι. Είναι ακόμη και ότι γίνεται θετικά αποδεκτό από την κοινωνία και της προσφέρει χαρά και ψυχαγωγία.

Παράδοση είναι η γλώσσα και τα διάφορα μνημεία, η ποίηση, τα παραμύθια, οι αφηγήσεις, οι παροιμίες, οι θρύλοι, οι παραδόσεις. Είναι η μουσική, ο χορός, η τοπική φορεσιά, αλλά και διάφορες μορφές τέχνης στη λαϊκή τους έκφραση: ζωγραφική, ξυλοτεχνία, λιθογλυπτική, αγγειοπλαστική, μεταλλοτεχνία, χρυσοχοΐα, διακοσμητική.

Επιπλέον, καθώς άρχισαν να μετακινούνται οι άνθρωποι από τα ορεινά χωριά και τα νησιά προς τα αστικά κέντρα, οι οποίοι ήταν οι κύριοι παράγοντες της λαϊκής τέχνης, άρχισε να επιταχύνεται η φθορά και η εγκατάλειψη πολλών μορφών τέχνης. Επίσης η εισβολή του σύγχρονου πολιτισμού και των προϊόντων αλλοίωσε τα κριτήρια και τις αξίες, με αποτέλεσμα να σημειωθούν πολλές αλλαγές στα ήθη, τα έθιμα ακόμα και στον τρόπο ζωής των ανθρώπων.

Μεμονωμένα άτομα ή ομάδες προσπάθησαν να αναδείξουν και να σώσουν κάποια από τα σπάνια δημιουργήματα. Οι προσπάθειές τους όμως δεν ήταν πάντοτε αποδεκτές, διότι δεν υπήρχαν τα υλικά αγαθά, οι απαραίτητες γνώσεις αλλά και το εξειδικευμένο προσωπικό που θα μπορούσε να ανταπεξέλθει σε τέτοιου είδους δραστηριότητες.

Η προστασία του λαϊκού πολιτισμού παρέμεινε ανεπαρκής και αυτό οφείλεται σε δυο βασικούς παράγοντες: στο γεγονός ότι οι προαναφερόμενες προσπάθειες δεν

ενισχύονταν σημαντικά από την πολιτεία, και στην αδράνεια των τοπικών φορέων, οι οποίοι δεν καλύπτονταν από κάποιο νομικό πλαίσιο, ούτε είχαν την υλική και ηθική στήριξη από τους φορείς της πολιτείας. Τα τελευταία χρόνια όμως υπάρχει μια σημαντική προσπάθεια από καταξιωμένους ανθρώπους που θέλουν να διασώσουν και να προβάλουν τον λαογραφικό μας πολιτισμό αλλά και να περισώσουν κάποια από τα ήθη και τα έθιμα του τόπου μας.

Μεγάλη στήριξη υπάρχει προς τους θεσμούς, όπως είναι τα λαογραφικά μουσεία και οι σύλλογοι, όπου σκοπός τους είναι η διαφύλαξη και η προβολή των υλικών στοιχείων της πολιτιστικής ζωής της χώρας μας. Τους έχουν βοηθήσει πολύ στην προσπάθεια αυτή οι τοπικές διοικήσεις των περιοχών. Τους έχει δοθεί και οικονομική ενίσχυση όμως δεν είναι αρκετή για να μπορέσουν να εμπλουτίσουν τα σωματεία τους και να έχουν ένα επιθυμητό αποτέλεσμα.

3.2. Τομείς Λαϊκού Πολιτισμού

- 1) Χορός: Υπάρχει ο ελληνικός χορός, παραδοσιακός χορός, εθνικός χορός, δημοτικός χορός. Τον χορό τον έχουμε συνδυάσει κυρίως με τα πανηγύρια, τους γάμους, τα ήθη και τα έθιμα και με την ελληνική γλώσσα μέσω του παραδοσιακού τραγουδιού. Διδάσκεται παντού, όπως σε σχολεία, σχολές παραδοσιακών χορών, μοντέρνων χορών και σε διάφορους πολιτιστικούς συλλόγους. Είναι διαφορετικός από περιοχή σε περιοχή όπως επίσης και οι φορεσιές που τον συνοδεύουν. Η τοπική αυτοδιοίκηση δείχνει μεγάλο ενδιαφέρον για το θεσμό αυτό καθώς κάνει οποιαδήποτε προσπάθεια για να τον αναδείξει.
- 2) Μουσική: Η μουσική συνδέεται άμεσα με το χορό, αφού εκ φύσεως χορός χωρίς μουσική δεν γίνεται να υπάρξει. Κι αυτή έχει την ιδιότητα να διαφέρει από περιοχή σε περιοχή. Την παραδοσιακή μουσική την προτιμούν πλέον οι νέοι κι έτσι δεν θα είναι εύκολο να εξαλειφθεί.
- 3) Πανηγύρια- Γιορτές : Πλέον το κάθε χωριό έχει την δική του εκκλησία που να είναι αφιερωμένη σε κάποιον άγιο. Την ημέρα λοιπόν της γιορτής του αγίου όλοι οι κάτοικοι του χωριού αλλά και των γύρω χωριών συγκεντρώνονται στην πλατεία για φαγητό και ποτό. Στη συνέχεια ο χορός γίνεται στον ίδιο χώρο και διασκεδάζουν όλοι με τα τραγούδια. Βέβαια πλέον δεν είναι αρκετοί

αυτοί που ενδιαφέρονται για τα πανηγύρια κι έτσι ο αριθμός τους αρχίζει και μειώνεται.

- 4) Γάμοι : Ο γάμος ήταν το μεγαλύτερο γεγονός στη ζωή των ανθρώπων. Ήταν ο μοναδικός τρόπος να γίνει κάποιος αυτόνομος και να αποκτήσει τη δική του οικογένεια. Μετά το μυστήριο ακολουθούσε γλέντι και ήταν καλεσμένοι όλοι οι κάτοικοι του χωριού.
- 5) Καφενείο: ήταν ο χώρος που πήγαιναν μόνο άντρες και είχαν ως θέματα συζήτησης κυρίως της επικαιρότητας.
- 6) Πάσχα: ξεχωρίζει από όλες τις εκδηλώσεις διότι είναι το πιο επίσημο γεγονός και το πιο μεγάλο της ορθοδοξίας.

3.3. Ελληνική Λαογραφία

Η Ελληνική λαογραφία από τότε που δημιουργήθηκε δεν έχει αποκτήσει μέχρι και σήμερα την ταυτότητά της. Είναι ακόμη στη διαδικασία εύρεσης του αντικείμενου που μελετά, της μεθόδου της αλλά και του σκοπού της. Οι εθνικοί σκοποί της που είχε στα πρώτα της βήματα, το ιδεολογικό βάρος που έχουν οι έννοιες «λαός», «λαϊκός πολιτισμός», «παράδοση», με τις οποίες σχετίζεται, ακόμα και η ραγδαία αλλαγή που παρατηρείται τις τελευταίες δεκαετίες στον τρόπο ζωής, ενίσχυαν πάντα τους προβληματισμούς που είχαν σχέση με το ρόλο της.

Αν και η λαογραφία έχει καθιερωθεί πλέον ως επιστήμη από τον Νικόλαο Πολίτη το 1909 και οι επόμενες γενιές επιστημών ερεύνησαν το περιεχόμενο και τη μέθοδό της, δεν έχει διευκρινιστεί ακόμα και τώρα το τι είναι λαογραφία.

Σύμφωνα με την Κυριακίδου – Νέστορος θεωρείται πως υπάρχει μία σύγχυση σχετικά με τον ορισμό.

«Λαογραφία είναι η συλλογή λαογραφικού υλικού. Λαογραφία είναι η συναισθηματική και λογοτεχνική παρουσίαση του λαογραφικού υλικού. Λαογραφία είναι η εθνική, καθώς τονίζεται, ανάγκη να περισωθεί και να επιβιώσει η εθνική μας παράδοση. Λαογραφία είναι η με πολλά θαυμαστικά παρουσίαση των έργων της λαϊκής μας τέχνης, της λαϊκής μουσικής και των λαϊκών χορών, ακόμα και η οργάνωση τελετών με εθνικές ενδυμασίες» (Κυριακίδου – Νέστορος, 1975).

Ο πιο σύντομος ορισμός που μπορεί να δοθεί στη Λαογραφία είναι « η επιστήμη του λαϊκού μας πολιτισμού» . Προϋπόθεση που τίθεται από τον ίδιο τον ορισμό είναι ότι εκείνος που μελετά, ο λαογράφος, προέρχεται από το λαό που μελετά. Στο ερώτημα που δημιουργείται για το ποιον και τι μελετάει η λαογραφία δεν υπάρχουν κάποιες ακριβής απαντήσεις.

Συμφώνα με τον ιδρυτή της επίσημης ελληνικής λαογραφίας, Νικόλαο Πολίτη αντικείμενο μελέτης της λαογραφίας είναι οι πράξεις του βίου και μάλιστα οι «κατά παράδοσιν» και όχι αυτές που «οφείλονται εις την ανατροφήν και την μόρφωσιν». Ο ορισμός αυτός ταιριάζει με τον όρο *folklore*, που εισήγαγε η αγγλική λαογραφία και καθιερώθηκε σχεδόν διεθνώς. Ο Όρος σημαίνει «αυτό που γνωρίζει ο λαός», δηλαδή «το τι πιστεύει, λέει και πράττει κατά παράδοση» (Κυριακίδου –Νέστορος, 1997). Από την άλλη πλευρά, η γερμανική λαογραφία προτείνει τον όρο *Volkskunde* (λαογνωσία) και έχει ως σημασία αυτό που ο άνθρωπος γνωρίζει για το λαό και όχι ο λαός για εκείνον. Ο ορισμός αυτός κάνει πιο γνωστό το αντικείμενο της λαογραφίας, περιλαμβάνοντας στοιχεία όπως η τροφή του λαού, η διάπλασή του, ο οπλισμός και άλλα θέματα, τα οποία θεωρούνταν «αλλότρια» από το Ν. Πολίτη (Νικόλαος Πολίτης 1909: 6, από Κυριακίδου – Νέστορος 1997: 149). Το 1909, στον πρώτο τόμο της Ελληνικής Λαογραφικής Εταιρείας, ο Πολίτης 5 διατύπωσε επίσημα τον ορισμό της ελληνικής λαογραφίας: «Η λαογραφία εξετάζει τας κατά παράδοσιν δια λόγων, πράξεων ή ενεργειών εκδηλώσεις του ψυχικού και κοινωνικού βίου του λαού» (Πολίτης 1909:7, από Κυριακίδου – Νέστορος, 1975: 61).

Επίσης πρέπει να εξηγήσουμε και τα κριτήρια όπου οι εκδηλώσεις του λαϊκού πολιτισμού διακρίνονται από τις εκδηλώσεις του σύγχρονου πολιτισμού. Ως τέτοιο κριτήριο ο Πολίτης χρησιμοποίησε την καταγωγή τους, διακρίνοντας έτσι τρεις κατηγορίες εκδηλώσεων:

- 1) Οι εκδηλώσεις που δεν ξέρουμε την αρχή τους, δεν έχουν επιρροή από κάποιον σπουδαίο άνθρωπο, ούτε οφείλονται στην ανατροφή και τη μόρφωση.
- 2) εκδηλώσεις οι οποίες αποτελούν μεταβολή ή παραφθορά παλαιότερων εκδηλώσεων του βίου ή συνέχεια προηγηθείσας κοινωνικής κατάστασης
- 3) εκδηλώσεις οι οποίες δεν προέρχονται άμεσα από την παράδοση, αλλά αφομοιώθηκαν από αυτήν.

Σχετικά με την πρώτη κατηγορία, το κριτήριο της καταγωγής χρησιμοποιείται σύμφωνα με τη διατύπωση του γερμανού φιλόλογου, θρησκευολόγου και λαογράφου Albrecht Dieterich (Κυριακίδου – Νέστορος, 1975: 61).

Η δεύτερη κατηγορία σχετίζεται με τη θεωρία των επιβιωμάτων, την οποία διατύπωσε για πρώτη φορά ο Άγγλος ανθρωπολόγος Edward Tylor. Σύμφωνα με αυτή όσα είναι παράλογα και ακατανόητα στοιχεία τα οποία βρίσκονται στο σημερινό λαϊκό πολιτισμό έχουν απομείνει από παλαιότερο βίο που την περίοδο εκείνη φαινόταν λογικά. Αν και τα στοιχεία αυτά διατηρήθηκαν με το πέρασμα των χρόνων όμως δεν έχουν προσαρμοστεί στο σημερινό πολιτισμό.

Η Τρίτη κατηγορία κάνει τον πολίτη να απελευθερώσει τη λαογραφία από τη στατικότητα , αφού έχει γνώσεις και για την σύγχρονη λαϊκή δημιουργία, με την προϋπόθεση αυτές οι εκδηλώσεις να μοιάζουν με το κατά παράδοσιν (Κυριακίδου – Νέστορος, 1975: 61-62).

Είναι καλό να τονιστεί πως από τον Στ. Κυριακίδη ο λαϊκός πολιτισμός αντιμετωπίζεται σαν ζωντανός οργανισμός ,αδιαίρετος και όχι σαν συνονθύλευμα «παράλογων» επιβιωμάτων, τα οποία δεν είναι σε θέση να ενταχθούν λογικά στο σύγχρονο λαϊκό βίο. Διαχωρίζονται σε πνευματικές, κοινωνικές και υλικές εκδηλώσεις μόνο για λόγους μεθοδολογικούς και δεν έχουν σχέση με τις αυτοτελείς κατηγορίες. Η λαογραφία οδηγείται σε νέους δρόμους λόγω της ανάπτυξη των ανθρωπιστικών επιστημών διεθνώς αλλά και στη χώρα μας.

Έχουν δημιουργηθεί νέοι προβληματισμοί διότι τα παραδοσιακά πολιτιστικά φαινόμενα έχουν αρχίσει να προβάλλονται και στη σημερινή εποχή καθώς έχουν γίνει αποδεκτά από τους νεότερους ανθρώπους.

3.4. Ελληνική Παράδοση

Η Ελληνική παράδοση και ο ελληνικός παραδοσιακός χορός αποτελούν για την κοινωνία ένα αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινότητας. Στην επαρχία έχουν κρατήσει αυστηρή την διατήρηση των εθίμων και της παράδοσης. Σε αντίθεση με τις πόλεις όπου πλέον θα αξιοποιηθούν στον ελεύθερο χρόνο των πολιτών. Συμμετέχουν σε τμήματα παραδοσιακών χορών, παρακολουθούν παραστάσεις, φεστιβάλ αλλά παραβρίσκονται και σε παραδοσιακές τελετές στα πλαίσια μια θρησκευτικής γιορτής.

3.4.1 Χορός

Ο χορός έχει γεννηθεί μαζί με τον άνθρωπο και την κοινωνία και είναι μια από τις αρχαιότερες τέχνες. Παραδοσιακά, ο χορός στην Ελλάδα είναι ένας συνδυασμός τραγουδιών, σεναρίων που ενσωματώνουν μηνύματα, έθιμα και συμβολισμούς. Σε τοπικό επίπεδο, ο χορός με μελωδία και τραγούδι συνθέτει έναν ζωντανό οργανισμό (Λουτζάκη, 2001). Ο χορός χαρακτηρίζεται με τους όρους ψυχαγωγία, αναψυχή, προσωπική συμμετοχή, καλλιτεχνική δημιουργία, μάθηση και επιμόρφωση. Το σύνολο των κινήσεων είναι τεράστιο αφού ο κάθε χορός είναι διαφορετικός. Οι κινήσεις δεν είναι μόνο χορευτικά βήματα με την καθοδήγηση κάποιων τμημάτων του σώματος αλλά είναι και έκφραση η οποία προέρχεται από το συναίσθημα του καθενός. Ο χορός είναι έθιμο και για αυτό έχει τελετουργικό χαρακτήρα. Τέλος είναι και ψυχαγωγία διότι συμμετέχουν όλα τα μέλη μια κοινωνίας.

3.4.2 Παραδοσιακός Χορός.

Με τον όρο «λαϊκός χορός» δηλώνουμε ένα σύνολο κινητικών, ακουστικών, λεκτικών και πολιτιστικών μορφών που είναι δομημένο σε ενότητες. Αυτές οι ενότητες δημιουργούνται, συντηρούνται και αναπτύσσονται από μια οργανωμένη ομάδα ανθρώπων, που σχετίζονται άμεσα με τη σωματική, κοινωνική και πνευματική ζωή τους και συνιστούν έκφραση των ψυχικών τους συνθηκών, των ηθικών και κοινωνικών αξιών και των αισθητηριακών τους αντιλήψεων (Λουτζάκη, 2001).

Αυτός ο όρος χρησιμοποιείται κυρίως στον πληθυντικό και τον συναντάμε εναλλακτικά με τους όρους: ελληνικά, εθνικά, λαϊκά, παραδοσιακά, τοπικά.

Ο παραδοσιακός χορός διεξάγει και μεταδίδει πολιτιστικές παραδόσεις και στοιχεία κληρονομιάς, γνώση της ιστορίας, τη λαογραφία και τη γεωγραφία, συμβάλλει στη διαμόρφωση της πολιτιστικής μας ταυτότητας και επαναπροσδιορίζεται αποφασιστικά στην πολιτιστική ζωή της κοινωνίας. Μέσω του παραδοσιακού χορού μπορούμε να εμβαθύνουμε τις σχέσεις της κοινωνίας. Με τη συμμετοχή του στις χορευτικές δραστηριότητες ο άνθρωπος αποκτά ρυθμό, εκφραστικές και δημιουργικές δεξιότητες. Μέσω αυτού βελτιώνει τις σχέσεις του όχι μόνο με τους χορευτές αλλά και με τους άλλους συνανθρώπους του. Αποκτά ομαδικότητα με όλους τους ανθρώπους γύρω του. Τέλος για να συμμετάσχει κάποιος σε τέτοιου είδους ομαδική δραστηριότητα θα πρέπει να υπακούει στους όρους της ομάδας ώστε να υπάρχει αρμονία και συνεργασία μεταξύ των ατόμων.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ CALENDAR ΕΛΛΑΔΟΣ 2022

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

5/1 Νέα Καρβάλη Καβάλας: Σάγια

Το έθιμο αυτό προέρχεται από το Γκέλβερι της Καππαδοκίας και έχει ως σκοπό το καλωσόρισμα της νέας χρονιάς. Από το ξημέρωμα, οι πιστοί πήγαιναν στην εκκλησία κι έπαιρναν τον αγιασμό, τον οποίο έφερναν στα σπίτια τους για να ραντίσουν τα ζώα, τους κήπους και τα χωράφια. Έπειτα, κάποια παιδιά σχημάτιζαν ομάδες για να πουν τα κάλαντα των Θεοφανείων και άλλα μεταμορφώνονταν σε «σάγια». Διάλεξαν ένα μεγάλο εσώρουχο, μέσα στο οποίο μπορούσαν να βυθιστούν μέχρι το λαιμό. Το κεφάλι μόνο έμενε από έξω. Μ' ένα ζευγάρι κέρατα στο μέτωπο, μια μεγάλη σειρά από βόλους και κουδουνάκια, δεμένα σε αυτό το ιδιόρρυθμο ένδυμα, πήγαιναν στα Ελληνικά σπίτια και φώναζαν με δύναμη: «Ήρθε η σάγια, την άκουσες;» Στις μέρες μας, οι πιστοί ανάβουν μία μεγάλη φωτιά το βράδυ στο κεντρικότερο σημείο του οικισμού και πιασμένοι χέρι-χέρι χορεύουν και τραγουδούν γύρω από τη φωτιά, για να διώξουν τα κακά πνεύματα στα έγκατα της γης. Πριν το άναμμα της φωτιάς, ψάλλουν όλοι μαζί τα κάλαντα του τόπου καταγωγής τους για τα Θεοφάνεια. Επειδή η παραμονή των Θεοφανείων είναι ημέρα νηστείας, τα εδέσματα που προσφέρονται είναι φακές, φασόλια τουρσί και το «χοσάφτι», δηλαδή κομπόστες από σταφίδες, δαμάσκηνα ή βερίκοκα.

6-7-8/1 Καλή Βρύση Δράμας: Τα Μπαμπούγερα

Στον οικισμό της Καλής βρύσης, με το πέρας της τελετής του αγιασμού συγκεντρώνονται έξω από την εκκλησία τα Μπαμπούγερα, μεταμφιεσμένα με ζωόμορφη όψη και ζωσμένα πέντε μεγάλα ποιμενικά κουδούνια. Με τη θορυβώδη παρουσία τους δίδουν έναν εντελώς ιδιαίτερο τόνο στο όλο σκηνικό.

Περιφερόμενα κατά ομάδες τα Μπαμπούγερα ή χωριστά το καθένα, στους τους δρόμους και στα δρομάκια του χωριού, κυνηγούν όσους συναντούν με εύθυμα πειράγματα, τόσο την ημέρα των Θεοφανείων όσο και την επομένη του Αγίου Ιωάννη. Το παρόν δίνουν και στις 8 Ιανουαρίου, στην κορύφωση των εκδηλώσεων του τριημέρου με την σατιρική αναπαράσταση γάμου, με τη συμμετοχή στη χαρά και το γλέντι όλου του χωριού και των επισκεπτών, που τη μέρα αυτή συρρέουν στην Καλή Βρύση από τη Δράμα, αλλά και άλλες περιοχές. Οι εκδηλώσεις πραγματοποιούνται στην Πλατεία του χωριού ενώ ο παραδοσιακός γάμος θα ξεκινήσει φέτος στις 2 μμ.

7-8 /1Βόλακας Δράμας: Αράπηδες αρκούδες και παραδοσιακός γάμος

Στον οικισμό του Βόλακα, στις 7 Ιανουαρίου, του Αγίου Ιωάννη, εμφανίζονται στους δρόμους οι Αράπηδες, ομάδες 5-6 ατόμων μεταμφιεσμένα. Οι Αράπηδες έχουν καμπούρα, που γίνεται με μια βελέντζα

γεμάτη άχυρα, στη μέση ζώνονται κουδούνια, το κεφάλι τους σκεπάζεται με προβιά, τα χέρια και το πρόσωπο είναι μαυρισμένα με καπνιά και στα χέρια κρατούν ένα χοντρό ξύλο, πάνω στο οποίο στηρίζονται και κουνιούνται, δίνοντας στον ήχο των κουδουνιών κάποιο ρυθμό. Μαζί με κάθε ομάδα Αράπηδων υπάρχει ο τσαούσης και η νύφη, οι οποίοι με δικό τους τρόπο δίνουν την ευκαιρία στους Αράπηδες να

κουνιούνται και να πειράζουν τον κόσμο. Την επόμενη ημέρα, στις 8 Ιανουαρίου, γίνεται σατιρική αναπαράσταση τοπικού γάμου, που αρχίζει το πρωί και τελειώνει το απόγευμα, με ομαδικό γλέντι. Την ίδια μέρα βγαίνουν και οι Αρκούδες, ομάδες από μεταμφιεσμένους που φορούν ολόκληρες προβιές. Σε κάθε ομάδα υπάρχει ο αρκουδιάρης, ο οποίος κατευθύνει τις αρκούδες με ένα ντέφι, σκορπώντας κέφι και χαρά.

8/1 Έβρος: Η ημέρα της Μπάμπως

Ένα από τα χαρακτηριστικότερα θρακικά έθιμα που τελείται και σήμερα σε πολλά μέρη του Έβρου, είναι η **"Ημέρα της Μπάμπως"** (μέρα της Γριάς). Κυρίως τελούνταν στη Βόρεια και την Ανατολική Θράκη, απ'

όπου οι πρόσφυγες το μετέφεραν στις νέες τους πατρίδες. Οι πρόσφυγες από τη Βουλγαρία, το έλεγαν **"Μπάμπω Ντεν"**, από την Τουρκία **"Μπάμπου Γκιουνού"**, ενώ όσοι ήρθαν από τα παράλια του Πύργου (Μεσημβίας Σουζόπολη), το έλεγαν **"Μπαμπώτερα"**. Το πρωί της 8ης Ιανουαρίου, η **κάθε γυναίκα του χωριού που γέννησε τη χρονιά που πέρασε, επισκέπτεται στο σπίτι της την "Μπάμπω", φέρνοντας της δώρα, πετσέτα και παπούτσια**, για να μπορεί να σκουπίζεται και να τρέχει στα σπίτια, όσων την έχουν ανάγκη. Εκείνη που έχει καλοντυθεί και στολιστεί, ανταποδίδει με κεράσματα κι ευχές. Όταν συγκεντρωθούν όλες οι γυναίκες, φέρνουν τη **"Μπάμπω"** με πομπή επάνω σε αμάξι ως τη βρύση του χωριού, όπου η κάθε γυναίκα της πλένει τελετουργικά τα χέρια. Ακολουθεί διασκέδαση μόνο των γυναικών με τη **"Μπάμπω"**, σε ένα καφενείο του χωριού.

27/2 Νάουσα: Γενίτσαροι και Μπούλες

Σύμφωνα με το ίδιο το έθιμο μετρά πολλά χρόνια ζωής. «Από τον 14ο αιώνα που ιδρύθηκε η πόλη, οι κάτοικοι της περιοχής τηρούσαν έθιμα με βάση τις γιορτές της Άνοιξης προς τιμήν του θεού Διόνυσου. Αργότερα με τον εκχριστιανισμό πήραν την τελική μορφή τους και συνδέθηκαν με τον εθνικό αγώνα. Γίνεται στην Αποκριά, μια περίοδο που είναι πιο χαλαρή και υπάρχουν συγκεκριμένα

δρομολόγια για τις πατινάδες, τους χορούς μέσα στην πόλη. Η κάθε ομάδα ακολουθεί συγκεκριμένη μελωδία και τραγούδι από τους ήχους του ζουρνά και του νταούλι. Επίσης δεν μπορούν όλοι να γίνουν Γενίτσαροι. Πρέπει να έχουν καταγωγή από την Νάουσα και να μένουν στην πόλη, ενώ φυσικά πολύ σημαντική είναι και η φυσική τους κατάσταση. οι χορευτές φοράνε δύο ειδών στολές, οι περισσότεροι φοράνε την στολή με την φουστανέλα η οποία είναι η αντρική στολή και υπάρχει ανάμεσά τους και κάποιος ντυμένος με μία γυναικεία στολή. Έχει καθιερωθεί τα άτομα με τις αντρικές στολές να αποκαλούνται Γενίτσαροι και το άτομο με την γυναικεία στολή να αποκαλείται Μπούλα. Όμως παρόλα αυτά υπάρχει και μία διαφορετική άποψη γύρω από την ονομασία σύμφωνα με την οποία όλοι οι χορευτές ονομάζονται Μπούλες και η γυναικεία μορφή ανάμεσα τους είναι η Νύφη. Ιδιαίτερα ενδιαφέρον είναι και το κομμάτι της προετοιμασίας των χορευτών όπου οι επισκέπτες πηγαίνουν στα σπίτια τους και παρακολουθούν την προετοιμασία του ντυσίματος, ενώ οι οικοδέσποινες κερνάνε τους φιλοξενούμενους με παραδοσιακά γλυκίσματα. Η μάσκα του Γενίτσαρου την περίοδο της αποκριάς στολίζει πολλά μπαλκόνια της Νάουσας. Χαρακτηριστικός είναι ο χαιρετισμός των Γενίτσαρων, ο οποίος σε αντίθεση με την συνηθισμένη χειραψία, κρατά σταθερό το χέρι και αναπηδά ολόκληρο το σώμα του.

ΜΑΡΤΙΟΣ

5/3 Άμφισσα: Το Στοιχειό

Το τελευταίο Σαββατοκύριακο της Αποκριάς αναβιώνει στην Άμφισσα ο θρύλος του «στοιχειού». Από τη συνοικία Χάρμαινα, όπου βρίσκονται τα παλιά Ταμπάκικα, και τα σκαλιά του Αι Νικόλα κατεβαίνει το «στοιχειό» και

μαζί ακολουθούν εκατοντάδες μεταμφιεσμένοι. Οι θρύλοι για τα «στοιχειά» είχαν μεγάλη διάδοση στην περιοχή. Λέγεται πως αποτελούν ψυχές σκοτωμένων ανθρώπων ή ζώων που τριγυρίζουν στην περιοχή. Το σπουδαιότερο στοιχειό που είναι συνδεδεμένο με την παράδοση είναι το στοιχειό της «Χάρμαινας». Αυτό αγαπούσε και προστάτευε τους Ταμπάκηδες (βυρσοδέψες), τους οποίους η δουλειά τους ανάγκαζε να βρίσκονται στη Βρύση νύχτα – μέρα. Ακόμη το στοιχειό είναι βασισμένο και σε μια ιστορία αγάπης, του Κωνσταντή και της Λενιώς. Μια μέρα ο Κωνσταντής έφυγε από την Χάρμαινα, να πάει να πουλήσει όσα περισσότερα δέρματα μπορούσε για να βγάλει χρήματα. Πέρασαν αρκετές εβδομάδες μέχρι να καταφέρει να μαζέψει ένα ικανοποιητικό ποσό προκειμένου να αγοράσει δαχτυλίδι για την αγαπημένη του Λενιώ. Όταν γύρισε είδε το σπίτι της εγκαταλελειμμένο. Η Λενιώ είχε πάει στην πηγή της Χάρμαινας να πάρει νερό και την χτύπησε κεραυνός και είχε ως αποτέλεσμα να σκοτωθεί. Ο Κωνσταντής δεν άντεξε το χαμό της αγαπημένης του και αυτοκτόνησε με την ελπίδα ότι θα πήγαινε κοντά της. Η εκκλησία όμως δεν δέχθηκε να τον θάψει, επειδή είχε διαπράξει το αμάρτημα της αυτοκτονίας. Έτσι, ο Κωνσταντής έμεινε να περιπλανιέται στους δρόμους της Χάρμαινας, στοίχειωσε την πηγή όπου πέθανε η Λενιώ και θρηνούσε για τα νιάτα του και το χαμένο του έρωτα. Πολλοί ορκίστηκαν πως είδαν το στοιχειό να τριγυρίζει τη νύχτα σ' όλη τη συνοικία, να καταλήγει στην πηγή του νερού και να χάνεται. Ακόμη διηγούνται οι πιο παλαιοί πως το στοιχειό της Χάρμαινας έβγαινε κάθε Σάββατο βράδυ, κατέβαινε από της «Κολοκυθούς το Ρέμα» και γύριζε στους δρόμους μουγκρίζοντας και σέρνοντας αλυσίδες.

6/3 Ιωάννινα: Το έθιμο της Τζαμάλας

Το Γιαννιώτικο αποκριάτικο έθιμο της Τζαμάλας, που κρατά από την εποχή της Τουρκοκρατίας, ξεκινά το βράδυ της Κυριακής της Τυρινής με το άναμμα μεγάλης φωτιάς σε κάθε

γειτονιά των Ιωαννίνων και συνεχίζεται γύρω από τις φλόγες μέχρι το πρωί της Καθαρά Δευτέρας. Η προετοιμασία ξεκινάει τρεις μέρες νωρίτερα, ώστε στην κάθε συνοικία να φτάσουν τα ξύλα -προσφορά του Δήμου Ιωαννίνων- και να διαμορφωθεί κατάλληλα ο χώρος για το μεγάλο ξεφάντωμα. Συχνά υπάρχει ανταγωνιστική διάθεση ανάμεσα στις γειτονιές για το ποια θα κάνει την καλύτερη και πιο φανταχτερή γιορτή. Στις γειτονιές της πόλης των Ιωαννίνων θα ανάψουν εβδομήντα μεγάλες φωτιές, γιατί η νύχτα της Αποκριάς, παραδοσιακά, έχει τη δύναμη της φωτιάς. Οι φωτιές ανάβουν μόλις δύσει ο ήλιος, μετά τον εσπερινό της Κυριακής της Αποκριάς. Το γλέντι αρχίζει με κλαρίνα, χορούς, τραγούδια, άφθονα κεράσματα και ζεστή φασολάδα. Το τσίπουρο ρέει άφθονο και για όλους, ενώ από τις παρέες δεν λείπουν τα πειράγματα και οι ευρηματικές ατάκες. Το έθιμο της Τζαμάλας έρχεται από τα βάθη των αιώνων και σύμφωνα με τη λαϊκή παράδοση στηρίζεται στην αρχέγονη πίστη της δύναμης που έχει η φωτιά να «ξορκίζει» το κακό.

6/3 Θράκη : Το κάψιμο του Τζάρου

Ο Τζάρος ή Τζάρους κατά τους κατοίκους της Ανατολικής Θράκης ήταν ένα κατασκευασμένο ανθρώπινο ομοίωμα, τοποθετημένο πάνω σε ένα σωρό από πουρνάρια. Την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς καιγόταν σε κέντρο αλάνας, πλατείας ή σε υψώματα για να μην έχουν το καλοκαίρι ψύλλους. Το έθιμο αυτό το έφεραν οι πρόσφυγες από το Σαμακώβ της Ανατολικής

Θράκης και αναβιώνει κάθε χρόνο από τους κατοίκους του συνοικισμού, ο οποίος βρίσκεται στη γέφυρα του ποταμού Κόσυνθου.

6/3 Ικαρία: Τραγόμορφοι και Κουδουνάτοι

Νέοι και νέες της περιοχής ντύνονται με προβιές από κατσίκια, φοράνε κουδούνια, βάφουν τα πρόσωπά τους μαύρα και να κατεβαίνουν την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς στην πλατεία του Αγ. Κηρύκου και κυριολεκτικά το καίνε. Σκοπός του εθίμου, όπου ήδη μετρά

αρκετά χρονιά διεξαγωγής του, αφορά την παραδοσιακή διασκέδαση των συμμετεχόντων και των θεατών, όπου σε αυτό φροντίζει η ζωντανή μουσική και η «τσαμπουνοφυλάκα», αλλά και για να εξαγνιστεί το κακό. Η διαδικασία ξεκινά από τέλος Γενάρη όπου πρέπει να φτιαχτούν οι προβιές και να καθαριστούν στη θάλασσα. Ανήμερα του εθίμου γίνεται το «μάζεμα» σε αίθουσα της περιοχής, όπου από νωρίς το πρωί ετοιμάζεται η «πρόθεση», το ζουμί δηλαδή από κρέας που θα προσφερθεί το βράδυ, μαζί με κρασί και ψωμί, κατά τη διάρκεια του εθίμου. Ταυτόχρονα, εν μέσω κρασιού και λοιπών μεζέδων, γίνεται η «πρόβα» από τα τραγούδια που θα ακουστούν στην πλατεία και οι χορευτές να προσαρμόσουν τα βήματά τους σε αυτά. Επίσης ξεκινάει το ντύσιμο και το βάψιμο. Η συνέχεια θέλει τους «Κουδουνάτους» να κατεβαίνουν στην πλατεία αλαλάζοντας και κρατώντας αναμμένους δαυλούς «ρουφιάνες». Και ξεκινάει ο χορός και το τραγούδι γύρω, αλλά και πάνω σε ένα βαρέλι που πάντα κάποιος φροντίζει να είναι συνέχεια αναμμένο με φωτιά.

7/3 Γαλαξίδι: Αλευρομουτζουρώματα

Το έθιμο αυτό κρατεί για αιώνες στο χωριό του Νομού Φωκίδας, καθώς με αυτόν τον τρόπο οι ναυτικοί αποχαιρετούσαν τις οικογένειες τους. Σήμερα ο πόλεμος αυτός με το αλεύρι ξεκινάει με τη διανομή του από

τον Δήμο, όπου παρέχεται δωρεάν σε όλους, σε συγκεκριμένο σημείο που ορίζεται από την προηγούμενη μέρα. Έτσι ξεκινά η αλλεπάλληλη μάχη από τα στενά του Γαλαξιδίου, όπου πολλές φορές μαζί με την πρόσμιξη χρώματος κόκκινου, μπλε, πορτοκαλί (συνήθεια που υιοθετήθηκε αργότερα από τους νέους) αλευρώνουν και χρωματίζουν παράλληλα, ολόκληρο το χωριό και τους περαστικούς που θα συναντήσουν. Στόχος τους να φτάσουν στο τέρμα, δηλαδή κάτω στο λιμάνι, όπου και ολοκληρώνεται η “αλευροχυσία”. Χοροί, μουσική και πολύ καλή διάθεση είναι αυτό που θα συναντήσει κανείς παντού, εάν παρευρεθεί την ημέρα εκείνη. Προσοχή, εάν θέλετε να παρακολουθήσετε απλά το έθιμο, συστήνεται η απέναντι πλευρά της προβλήτας του λιμανιού (ΠΕΡΑ ΠΑΝΤΑ), όπου και θα απολαύσετε το έθιμο, σίγουρα λιγότερο λερωμένοι.

7/3 Φέρες Έβρου: Το Έθιμο της Καμήλας

Το έθιμο της Καμήλας αναβιώνει κάθε χρόνο στην περιοχή την ημέρα της Καθαρά Δευτέρας. Στην αρχή γίνεται το αποκριάτικο καρναβάλι με την παρέλαση αρμάτων και πεζών τμημάτων που σατιρίζουν την καθημερινότητα και τους συνοδεύει

μουσική για περισσότερη διασκέδαση. Στη συνέχεια πρωταγωνιστικό ρόλο έχει η Καμήλα όπου χορεύει με τον ρυθμό της μουσικής και προσφέρει θέαμα στους παραβρισκόμενους. Έχει κατασκευαστεί από ξύλο και κάθε χρόνο προσπαθούν να την κάνουν ακόμα καλύτερη. Οι καμπούρες τις είναι από ξύλινα καφάσια ώστε να

μοιάζουν περισσότερο με εκείνες του πραγματικού ζώου. Το σώμα της Καμήλας είναι καλυμμένο από κιλίμια τα οποία έχουν προσφέρει οι νοικοκυρές των Φερών. Αν και οι λαογράφοι αναγνωρίζουν σε αυτό στοιχεία αρχαιοελληνικά, σύμφωνα με την παράδοση όμως το έθιμο της Καμήλας έχει ρίζες από την Τουρκοκρατία. Ήταν τότε που Τούρκοι έκλεψαν την όμορφη Μανιώ και ο αγαπημένος της σκέφτηκε να κρυφτεί σε μια ψεύτικη καμήλα για να την πάρει πίσω. Έτσι οι Τούρκοι κοιτούσαν την καμήλα κι ο νέος με τους φίλους του έσωσε το κορίτσι και το παντρεύτηκε. Τέλος από την εκδήλωση δεν λείπει και το φαγητό αφού προσφέρονται παραδοσιακά σαρακοστιανά εδέσματα. Κάποια από αυτά είναι η φασολάδα, η λαγάνα και ο χαλβάς.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

23/4 Χίος: Ρουκετοπόλεμος

Ο ρουκετοπόλεμος είναι ένα έθιμο που τηρείται κάθε Πάσχα στο Βροντάδο της Χίου κατά το οποίο το βράδυ της Ανάστασης χιλιάδες αυτοσχέδιες ρουκέτες εκτοξεύονται ανάμεσα στις δυο εκκλησίες της περιοχής, την Παναγία Ερειθιανή και τον Άγιο Μάρκο. Οι Παναγούσοι (ενορίτες της

Παναγίας Ερειθιανής) έχουν ως στόχο να πετύχουν με τις ρουκέτες τους τον τρούλο και το έμβλημα του Αγίου Μάρκου ενώ οι Αγιομαρκούσοι (ενορίτες του Αγίου Μάρκου) το ρολόι του καμπαναριού της Παναγίας Ερειθιανής. Η προετοιμασία ξεκινά από τους καλοκαιρινούς μήνες όπου οι δύο ομάδες φτιάχνουν το εκρηκτικό "κοκτέιλ" από κάρβουνο, νίτρο και θειάφι και το τοποθετούν στις ρουκέτες. Το βράδυ του Μεγάλου Σαββάτου τις στήνουν σε ξύλινες βάσεις, τους ρουκετοσύρτες, προκειμένου να πάρουν την κατάλληλη τροχιά και να πετύχουν το στόχο τους. Ο ανοιξιάτικος ουρανός κατακλύζεται από τις πολύχρωμες λάμπες και τους κρότους χιλιάδων φλεγόμενων ρουκετών που δημιουργούν μια φαντασμαγορική ατμόσφαιρα εντυπωσιάζοντας όλους τους επισκέπτες. Το έθιμο έχει τις ρίζες του από την περίοδο

της Τουρκοκρατίας, όπου οι Βρονταδούσοι χρησιμοποιούσαν μικρά κανόνια με δυνατούς κρότους για τον εορτασμό του Πάσχα. Οι Τούρκοι όμως, φοβούμενοι ότι θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν εναντίον τους, τα απαγόρεψαν και τα αντικατέστησαν με αυτοσχέδιες ρουκέτες. Την Κυριακή του Πάσχα γίνεται η καταμέτρηση των ρουκετών που βρήκαν το στόχο τους και αναδεικνύεται ο νικητής χωρίς όμως να υπάρχει σίγουρη απάντηση και χωρίς να έχει και τόση σημασία, αφού στον "πόλεμο" αυτό δεν υπάρχουν χαμένοι. Οι δύο "αντίπαλες" ενορίες δίνουν ξανά ραντεβού για την επόμενη χρονιά διατηρώντας έτσι την παράδοση πολλών χρόνων.

24/4 Κύθνος: Το Έθιμο της Κούνιας

Την Κυριακή του Πάσχα στην κεντρική πλατεία της Κύθνου στήνεται από τους κατοίκους της περιοχής η κούνια. Στολίζεται με λουλούδια από τους κήπους των σπιτιών τα οποία έχουν φροντίσει οι νοικοκυρές με μεράκι. Σε αυτή κουνιούνται άτομα νεαρής ηλικίας. Είναι ντυμένοι με παραδοσιακές φορεσιές

καθώς έχουν τη δυνατότητα να ανέβουν και άνδρες και γυναίκες. Τα αγόρια προσκαλούν τα κορίτσια, για τα οποία έχουν ερωτικό ενδιαφέρον, να ανέβουν μαζί στην κούνια. Με αυτό τον τρόπο τους δείχνουν το ενδιαφέρον τους και δεσμεύονται ενώπιον του θεού και των ανθρώπων που παρευρίσκονται εκεί πως θα τις παντρευτούν.

Το ανοιξιάτικο αυτό έθιμο το γιόρταζαν οι αρχαίοι Αθηναίοι στην εορτή της Αιώρας, προς τιμήν της Ηριγόνης, της ερωμένης του Διονύσου, για να θυμούνται τη λύτρωσή τους από την κατάρα της, που οδηγούσε τις παρθένες της Αττικής να κρεμαστούν, όπως κρεμάστηκε κι αυτή μετά το θάνατο του γιου της Στάφυλου. Η λύτρωση δόθηκε από το μαντείο, με χρησμό που καθιέρωσε το έθιμο της αιώρας. Όταν οι νέοι «κουνιούνται» οι άλλοι τραγουδούν τα τραγούδια της κούνιας. Στο τέλος προσφέρονται τοπικά εδέσματα, άφθονο ποτό, από τους διοργανωτές, και συνεχίζεται το γλέντι με παραδοσιακά τραγούδια και χορούς.

24/4 Ερμιόνη Αργολίδας: Το Κάψιμο του Ιούδα

Το «Κάψιμο του Ιούδα» πραγματοποιείται με σεβασμό στην Ερμιόνη Αργολίδας περίπου 28 χρόνια και συνεχίζεται μέχρι και σήμερα. Οι προετοιμασίες ξεκινούν από την αρχή της Μεγάλης Εβδομάδας και συμμετέχουν με μεράκι όλες οι ηλικιακές ομάδες. Τα μέλη του Αλιευτικού Συλλόγου Ερμιόνης, κατασκευάζουν το “ομοίωμα του Γιούδα”, χρησιμοποιώντας διάφορα υλικά, όπως ύφασμα, ξύλα, άχυρα, εύφλεκτες ύλες, ακόμα και κροτίδες. Μια ειδικά διαμορφωμένη εξέδρα στήνεται καταμεσής της θάλασσας, γι’ αυτόν το σκοπό. Όταν ολοκληρωθεί η κατασκευή του ομοιώματος, στήνεται με προσοχή επάνω της. Πάντα σε πανοραμικό σημείο. Αφού τελειώσει ο εσπερινός της Αγάπης, ανήμερα του Πάσχα, ο κόσμος αρχίζει να συρρέει προς το μεγάλο λιμάνι. Στη συνέχεια, βάρκες αλλά και κάθε λογής πλεούμενα, καταφθάνουν με αναμμένα καπνογόνα, μπαίνοντας στη χερσόνησο της πόλης, το Μπίστι, στο ανατολικό της άκρο. Αρχίζουν να κινούνται, κυκλικά, γύρω απ’ την εξέδρα με το ομοίωμα και ο αρχηγός της αποστολής αναλαμβάνει την πυρπόλησή του. Εκατοντάδες κροτίδες και πυροτεχνήματα φωτίζουν τον ουρανό και τη νυχτερινή θάλασσα της Ερμιόνης, δημιουργώντας μια ξεχωριστή ατμόσφαιρα. Η εκδήλωση τελειώνει πάντα με παραδοσιακούς χορούς, στο κέντρο του λιμανιού.

25/4 Όλβιο Θράκης: Έθιμο των Πechλιβάνηδων

Στο Όλβιο Ξάνθης αναβιώνει το έθιμο των πεχλιβάνηδων. Νεαροί παλαιστές (πεχλιβάνηδες), φορώντας δερμάτινο παντελόνι και αλειμμένοι με λάδι, επιδίδονται σ’ ένα είδος ελληνορωμαϊκής πάλης, ιδιαίτερα δημοφιλούς στην Τουρκία. Νικητής αναδεικνύεται αυτός που θα βάλει

πλάτη τον αντίπαλό του ή θα του κατεβάσει το παντελόνι. Το έθιμο λέγεται ότι

αναπαριστά τη μάχη του Αγίου Γεωργίου με τον δράκο και ήρθε στην Ελλάδα από τους πρόσφυγες της Κωνσταντινούπολης.

25/4 Ασή Γωνιά Χανίων: Γιορτή Αγίου Γεωργίου

Το έθιμο που αναβιώνει ανήμερα της εορτής του Αγίου Γεωργίου στο ορεινό χωριό της Ασή Γωνιάς στα Χανιά, το οποίο είναι ένα από το παλαιότερα έθιμα της Κρήτης, που «κρατά» τις ρίζες του από την εποχή της

Ενετοκρατίας. Πρόκειται για το έθιμο της ευλογίας των προβάτων που φέρνει τους κτηνοτρόφους της περιοχής που θεωρούν προστάτη τους τον Άγιο, να συγκεντρώνουν τα κοπάδια τους στην εκκλησία του χωριού που βρίσκεται στην πλατεία, προκειμένου να τα ευλογήσει ο ιερέας. Το θέαμα είναι ξεχωριστό, καθώς χιλιάδες πρόβατα στολισμένα με λέρια (κουδούνια) οδηγούνται με σειρά στο εκκλησάκι μέσα από τα στενά δρομάκια του χωριού. Μαντρώνονται και περιμένουν την ευλογία. Οι κτηνοτρόφοι στην συνέχεια τα αρμέγουν και μοιράζουν το γάλα σε κατοίκους αλλά και επισκέπτες. Η εκκλησία βρίσκεται πολύ κοντά στην πλατεία του χωριού κι είναι ιδιαίτερο το θέαμα των αιγοπροβάτων να έχουν περικυκλώσει τις προτομές του Βενιζέλου και του Γύπαρη περιμένοντας τη σειρά τους να κατέβουν στο εκκλησάκι. Τέλος η γιορτή αυτή κρατάει μέχρι αργά το απόγευμα και πολλοί από τους κατοίκους συνεχίζουν το γλέντι στα σπίτια τους.

ΜΑΙΟΣ

12-22/5 Καλαμαριά Θεσσαλονίκης: Ανθοκομική Έκθεση και Έκθεση Κηποτεχνίας

Ανοίγει τις πύλες της η 34η Ανθοκομική Έκθεση Καλαμαριάς στην Πλαζ Αρετσούς σε μια γιορτή λουλουδιών γεμάτη μουσικές, μαγευτικά αρώματα, πολιτισμό και πολλές ακόμη εκπλήξεις. Αγαπήθηκε και λειτουργεί πάνω από 3 δεκαετίες από τη Δημοτική Εμπορική

και Τουριστική Επιχείρηση Καλαμαριάς και σηματοδοτεί κάθε χρόνο την έναρξη της θερινής περιόδου όλης της πλαζ Αρετσούς. Αποτελεί έναν τόπο συνάντησης για ανθοπαραγωγούς, εκθέτες αλλά και συλλόγων, σχολείων, καλλιτεχνών οι οποίοι πλαισιώνουν το πρόγραμμα πολιτιστικών και αθλητικών εκδηλώσεων με την ανεκτίμητη συμβολή τους. Θα υπάρχουν εκατοντάδες είδη λουλουδιών όπου οι άνθρωποι θα μπορούν να τα θαυμάσουν και να τα αποκτήσουν ώστε να στολίσουν τους ανθόκηπους τους και τις γλάστρες τους. Εκεί βρήσκονται φυτωριούχοι και παραγωγοί όπου θα δίνουν συμβουλές και πληροφορίες για τα άνθη. Όμως έχουν και σκοπό να ευαισθητοποιήσουν τον κόσμο για την προστασία του περιβάλλοντος. Σε αυτή τη γιορτή της φύσης, τα χρώματα και τα αρώματα που αναδεικνύονται από τα λουλούδια θα δώσουν έναν τόνο αισιοδοξίας στη ζωή μας και σίγουρα θα τονώσουν και τους επαγγελματίες. Οι εκδηλώσεις που θα πλαισιώνουν το θεσμό αυτό θα είναι πολιτιστικού χαρακτήρα. Θα βρήσκονται εκεί σύλλογοι που θα παρουσιάζουν παραδοσιακούς χορούς της περιφέρειας, αθλητικοί σύλλογοι, αλλά και μουσικά συγκροτήματα όπου θα ψυχαγωγούν τους παρευρισκόμενους. Τέλος η έκθεση αυτή έχει ως στόχο να φέρει το άνθρωπο πιο κοντά στη φύση αλλά και να γνωρίσει τι πραγματικά μπορεί να απορροφήσει μέσα από αυτή.

21/5 Ανατολική Θράκη: Αναστενάρια

Αναστενάρια, το πανάρχαιο έθιμο που αναβιώνει στη Βόρεια Ελλάδα κάθε χρόνο, στη γιορτή των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης. Συγκεκριμένα γίνεται στο Λαγκαδά Θεσσαλονίκης, στη Μαυρολεύκη Δράμας, στην Αγία Ελένη και την Κερκίνη Σερρών και στη Μελίκη Ημαθίας. Οι

αναστενάρηδες από την αρχή του Μαΐου αρχίζουν και νιώθουν μια αναστάτωση μέσα τους και όσο πλησιάζει η γιορτή γίνεται όλο και πιο έντονη. Οι αναστενάρηδες είναι άτομα μνημένα στην τελετουργία του εθίμου. Η μύηση διαρκεί πολλά χρόνια και ο αρχιαναστενάρης είναι αυτός που κρίνει πότε ο μυσούμενος είναι έτοιμος για πυροβασία, αλλά και, κάθε φορά, ποιοι από τους αναστενάρηδες θα πατήσουν στα κάρβουνα. Δεν είναι γνωστό γιατί η κοινωνία των αναστενάρηδων είναι κλειστή. Διακατέχονται από βαθιά πίστη στο θρύλο και στον προστάτη – άγιο. Η όλη διαδικασία γίνεται με μουσική κάλυψη από έντονο ρυθμικό νταούλι και μονότονο ήχο θρακιώτικης λύρας. Ο σκοπός αυτός περνά από οργανοπαίχτη σε οργανοπαίχτη σε οικογενειακή, συχνά, βάση και κρατά πολλά χρόνια, όπως και η μύηση των αναστενάρηδων. Αναστενάρηδες είναι όλοι οι συμμετέχοντες στις τελετές με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, κι όχι μόνο οι πυροβάτες. Γεωγραφικά το έθιμο έχει ρίζες από το χωριό Κωστή της Ανατολικής Ρωμυλίας, μια αυτόνομη περιοχή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας που γειτνίαζε με τη βορειοανατολική Θράκη και από το 1885 ανήκει στη Βουλγαρία. Η περιοχή αυτή είχε πολλούς Έλληνες, που υπέστησαν διωγμούς και μεταλαμπάδευσαν το έθιμο στην Ελλάδα με την ανταλλαγή πληθυσμών το 1906. Την παραμονή της γιορτής όλοι μαζεύονται στο κονάκι όπου εκεί φυλάσσονται τα «αμανέτια» τα λεγόμενα τάματα τα οποία είναι συνήθως κόκκινα μαντήλια. Στη συνέχεια οι αναστενάρηδες ξεκινούν τον εκστατικό χορό, χτυπώντας τα πόδια ρυθμικά, υψώνοντας τα χέρια και μπλέκοντας τα πάνω από το κεφάλι, σκύβοντας γυρτά προς το ένα μέρος του κορμιού τους, φωνάζοντας διάφορα επιφωνήματα. Κάποια στιγμή, ο χορός τελειώνει και αποσύρονται σε μια γωνιά σιωπηλοί. Όταν η φωτιά μεταβληθεί σε ανθρακιά, ο αρχιαναστενάρης δίνει το έναυσμα και η πομπή που αποτελείται από τους οργανοπαίκτες, παιδιά με λαμπάδες και τους αναστενάρηδες κατευθύνεται με χορευτικό βηματισμό στον χώρο πυροβασίας.

Φτάνοντας εκεί χορεύουν τρεις φορές γύρω από τη θρακιά, σταυρώνουν την εικόνα και αγιάζουν τα κάρβουνα. Οι αναστενάρηδες, απόλυτα εκστασιασμένοι από την πίστη τους, πυροβατούν με γυμνά πόδια, και χορεύουν κρατώντας στα χέρια τους ένα εικόνισμα ή το μαντίλι τους, μέχρι να σβήσουν τα κάρβουνα. Πυροβατούν, δίχως τα πέλματά τους να παρουσιάζουν ίχνη από εγκαύματα. Μέχρι σήμερα δεν έχει δοθεί εξήγηση για το φαινόμενο της ακαΐας.

ΙΟΥΝΙΟΣ

3/6-28/8 Πάχες Φθιώτιδος: Raches Summer Festival

Η διασκέδαση είναι ένα αναπόσπαστο κομμάτι της ευτυχίας του ανθρώπου και για αυτό οι διοργανωτές του Raches Summer Festival προσπάθησαν να δημιουργήσουν μια σειρά εκδηλώσεων για όλους τους μήνες του καλοκαιριού. Οι

εκδηλώσεις πραγματοποιούνται στο NISI. Είναι ένα καινοτόμο Glamping, πολυχώρος εκδηλώσεων αλλά και εκπαιδευτικό κέντρο. Η είσοδος για το Festival είναι ανοιχτή για όλες τις ηλικίες χωρίς να υπάρχουν εξαιρέσεις. Επιπλέον οι εκδηλώσεις που θα γίνουν είναι γεμάτες μουσική, φαγητό και πολιτιστικά δρώμενα από όλο τον κόσμο. Θα υπάρχει live μουσική με ακούσματα από Αφρική, Ασία και Λατινική Αμερική. Όμως δεν θα λείπουν και οι βραδιές φαγητού αλλά και παιχνιδιού που θα κάνουν πιο δημιουργικές τις βραδιές για τους επισκέπτες. Επίσης κάποιες από τις προγραμματισμένες μέρες θα λειτουργεί και υπαίθρια αγορά με τοπικά παραδοσιακά προϊόντα. Τα εργαστήρια χειροτεχνίας θα βρίσκονται εκεί καθημερινά και θα είναι διαθέσιμα δωρεάν για όλους τους ενδιαφερόμενους. Τέλος οι κρατήσεις για τη διαμονή στις επιπλωμένες σκηνές και στα σπιτάκια που είναι χτισμένα με φυσική δόμηση μπορούν να γίνουν στην ιστοσελίδα του πολυχώρου που υπάρχει στο διαδίκτυο.

18/6 Βασιλικά Θεσσαλονίκης: Γιορτή Κολοκυθιού

Η διοργάνωση της 14^{ης} Γιορτής Κολοκυθιού γίνεται από τον Λαογραφικό Χορευτικό Σύλλογο Βασιλικών και θα πραγματοποιηθεί στο Δημοτικό Σχολείο της περιοχής. Ο χώρος θα μοσχοβολήσει από τα

εδέσματα που το κύριο συστατικό τους θα είναι το κολοκύθι αλλά και από κρέατα που θα είναι χορηγία από τα τοπικά κρεοπωλεία. Την επιμέλεια των φαγητών αλλά και των ποτών την έχουν αναλάβει οι γυναίκες του συλλόγου και έχουν προσφέρει μεράκι και αγάπη για την καλύτερη απόλαυση των επισκεπτών. Επίσης την διασκέδαση θα συμπληρώσει η live ορχήστρα με παραδοσιακά ακούσματα και οι χορευτικοί σύλλογοι που θα προσφέρουν θέαμα με τις χορευτικές τους ικανότητες. Σκοπός της εκδήλωσης αυτής είναι η προωθήσει του τοπικού προϊόντος και η αναγνώρισή του σε μεγαλύτερο κοινό ώστε να αυξηθεί η παραγωγή του και να υπάρχει μεγαλύτερο κέρδος στην τοπική κοινωνία.

19-20/6 Λαμία Φθιώτιδος: Rally Φθιώτιδος

Το Rally Φθιώτιδος είναι ένας θεσμός τα τελευταία 39 χρόνια στην περιοχή. Είναι από τις πρώτες διοργανώσεις rally που έγιναν ποτέ στην Ελλάδα. Η Αγωνιστική Λέσχη Αυτοκινήτων Λαμίας (Α.Λ.Α.Λ) είναι αυτή που έχει

αναλάβει την διεξαγωγή του. Συμμετέχουν αγωνιζόμενοι από όλη την Ελλάδα και το θέαμα που προσφέρεται είναι μοναδικό. Επαγγελματίες της περιοχής βοηθούν για την διαμόρφωση των διαδρομών αλλά και για την ασφάλεια των έμπειρων οδηγών πράγμα που τους κάνει να λαμβάνουν μέρος στην διοργάνωση κάθε χρόνο. Οι ειδικές διαδρομές είναι κατάλληλες ώστε να προσφέρουν το ανάλογο θέαμα στην θεατή και να δώσει το κίνητρο στον οδηγό να δώσει τον καλύτερό του εαυτό. Κάποιες από τις

χωμάτινες διαδρομές είναι αυτή της Μοσχοκαρυάς (18,40χλμ), της Δίβρης (18,53χλμ) και της Γραμμένης (4,39χλμ) οι οποίες έχουν Ακροπολικές διαστάσεις. Την πρώτη ημέρα γίνεται μια γιορτή στην κεντρική πλατεία της Λαμίας ώστε οι θεατές να γνωρίσουν τα αυτοκίνητα που θα αγωνιστούν. Την επόμενη ημέρα είναι οι ειδικές διαδρομές όπου όλοι έχουν τη δυνατότητα να παρευρεθούν εκεί και να απολαύσουν έναν αγώνα γεμάτο αδρεναλίνη και θέαμα με τους αγωνιζόμενους να δίνουν το 100% των δυνατοτήτων τους. Τέλος μετά τη λήξη των αγώνων γίνεται η απονομή των κυπέλλων στην Πανελλήνια Έκθεση Λαμίας όπου βραβεύονται όσοι έχουν κάνει τον καλύτερο χρόνο από όλες τις διαδρομές.

24/6 Κρήτη : Γιορτή Κλήδονα

Το προσωνύμιο «Κλήδονας» προέρχεται από την αρχαία ελληνική λέξη «κλήδων» που σημαίνει προγνωστικός ήχος και χρησιμοποιούνταν για να περιγράψει τον συνδυασμό των τυχαίων και ασυνάρτητων λέξεων κατά τη διάρκεια μαντικής τελετής.

Ουσιαστικά ο «Κλήδονας» σχετίζεται με μια λαϊκή μαντική διαδικασία, η οποία λέγεται ότι αποκαλύπτει στις άγαμες κοπέλες την ταυτότητα του μελλοντικού τους συζύγου. Σύμφωνα με το έθιμο, την παραμονή του Αγίου Ιωάννη, οι ανύπαντρες κοπέλες μαζεύονται σε ένα από τα σπίτια του χωριού και μία από αυτές πηγαίνει στο πηγάδι να φέρει το «αμίλητο νερό» και στη διαδρομή μέχρι το σπίτι δεν πρέπει να μιλήσει σε κανέναν. Στο σπίτι το νερό μπαίνει σε πήλινο δοχείο, στο οποίο η κάθε κοπέλα ρίχνει ένα προσωπικό της αντικείμενο, τα λεγόμενα ριζικάρια και στη συνέχεια σκεπάζουν το δοχείο με κόκκινο ύφασμα και το δένουν ενώ παράλληλα προσεύχονται στον Άγιο Ιωάννη και τοποθετούν το δοχείο σε ανοιχτό χώρο, όπου μένει όλη νύχτα. Την ίδια εκείνη νύχτα λέγεται ότι τα κορίτσια θα δουν στα όνειρά τους το μελλοντικό τους σύζυγο. Παράλληλα, την παραμονή της γιορτής του Αϊ Γιάννη Ιωάννη, αναβιώνει και το γνωστό έθιμο με τις φωτιές: Στη πλατεία του χωριού στήνεται μια μεγάλη φωτιά πάνω από την οποία πηδάνε όλοι οι κάτοικοι του χωριού. Σύμφωνα με την παράδοση, η φωτιά, επιφέρει την κάθαρση και οι άνθρωποι

απαλλάσσονται από το κακό. Ο Άγιος Ιωάννης λέγεται και Ριζικάρης αφού η παράδοση λέει ότι φέρνει τύχη και γι' αυτό έπρεπε από την παραμονή οι κάτοικοι του χωριού να έχουν τακτοποιήσει όλες τις οικιακές δουλειές τους. Επίσης αποκαλείται και Ριγανάς, επειδή την ημέρα αυτή έβγαιναν και μάζευαν ρίγανη, η οποία έπρεπε να συλλεχθεί νωρίς το πρωί, πριν από την ανατολή του ηλίου, αφού πίστευαν, ότι έτσι είχε μαγική δύναμη.

27/6 -3/9 Υπάτη Φθιώτιδος: Φεστιβάλ Οίτης

Το συγκεκριμένο φεστιβάλ ξεκίνησε πριν από 16 χρόνια. Προσφέρει στο κοινό που θα το παρακολουθήσει ψυχαγωγία, χαρά και εμπειρίες διότι μέσω αυτού τους δημιουργούνται καινούρια ακούσματα από τις συναυλίες διάσημων και μη καλλιτεχνών και μαθαίνουν για το θέατρο και τον πολιτισμό από τις θεατρικές παραστάσεις που πραγματοποιούνται. Ακόμη υπάρχουν και διάφορες δραστηριότητες για μικρούς και μεγάλους που δίνουν χαρά και δημιουργικότητα σε όλο τον κόσμο που θα παρευρεθεί εκεί. Επίσης γίνεται και παρουσίαση των τοπικών προϊόντων από νέους παραγωγούς. Με αυτόν τον τρόπο μπορούμε όλοι να γνωρίσουμε καινούργιες γεύσεις, μοναδικά βιολογικά προϊόντα από την Γή της Φθιώτιδας και να δοθεί αναγνωρισιμότητα στα νέα παιδιά που προσπαθούν για το μέλλον της παραγωγής τοπικών και παραδοσιακών εδεσμάτων. Διοργανώνεται από τον δήμο Λαμίας και την τοπική επιχείρηση Τόπος Τεχνών Χώρα που προσφέρει την σκηνή για να πραγματοποιηθούν όλες οι εκδηλώσεις. Απευθύνεται σε όλες τις ηλικίες έτσι ώστε να μην αποκλείσουν κανέναν από αυτό το μοναδικό γεγονός που γίνεται στην περιοχή. Η πρόσβαση στον τοποθεσία των εκδηλώσεων είναι πολύ εύκολη αφού απέχει μόλις 10 λεπτά από την πόλη της Λαμίας. Όλοι προσπαθούν για το καλύτερο και θέλουν να προσφέρουν μοναδικές εμπειρίες σε όλο τον κόσμο.

Έβρος: Φεστιβάλ Λεβάντας

Για πρώτη χρονία πανελλαδικά στην περιοχή του Έβρου πραγματοποιείται το Φεστιβάλ Λεβάντας από το «Άρωμα Έβρου». Έχει εφαρμοστεί σε πολλές χώρες του εξωτερικού όμως στην Ελλάδα δεν έχει γίνει ποτέ. Προσκαλούν όλους τους ενδιαφερόμενους να παραβρεθούν σε μια ξεχωριστή εκδήλωση που θα γίνει για δύο μέρες μέσα στον μήνα Ιούνιο. Έχει δημιουργηθεί ένα πρόγραμμα με εκδηλώσεις ζωντανής μουσικής, χορού ακόμα και πικ-νικ στα μοναδικά κτήματα λεβάντας μεταξύ των χωριών Βάλτος και Φυλάκιο. Το είδος της μουσικής δεν θα είναι παραδοσιακό αλλά τύπου τζαζ και έντεχνο. Οι εκδήλωση αυτή γίνεται με σκοπό την ανάδειξη του αγροτουρισμού και κυρίως αυτού της περιοχής του Έβρου, διότι μέχρι σήμερα κανείς δεν έχει ενδιαφερθεί ουσιαστικά για την αγροτική ζωή του τόπου. Έτσι όσοι αγαπούν τις λεβάντες αλλά και την ωραία μουσική μπορούν να βρεθούν στο Φεστιβάλ και να μάθουν περισσότερες πληροφορίες για το συγκεκριμένο φυτό αλλά και να διασκεδάσουν χωρίς δεύτερες σκέψεις.

ΙΟΥΛΙΟΣ

20/7 Σταγιάτες Βόλου: Γιορτή Λουκάνικου

Με στόχο τη διατήρηση της παράδοσης, αλλά και την ανάδειξη των τοπικών προϊόντων της περιοχής, ο Δήμος Βόλου σε συνεργασία με τα Συμβούλια των Δημοτικών και Τοπικών Κοινοτήτων της πόλης και τους κατά τόπους πολιτιστικούς συλλόγους, διοργανώνουν

γιορτές στις κεντρικές πλατείες των ενοτήτων. Μια από αυτές τις γιορτές είναι και αυτή του Λουκάνικου στα Στάγια του Βόλου. Το λουκάνικο είναι το πιο γνωστό προϊόν των Σταγιατών, ένα προϊόν με μεγάλη παράδοση για την τοπική οικονομία της

περιοχής που ξεκίνησε να παράγεται με «πρωτόγονα» μέσα από τον προπερασμένο αιώνα και με το μεράκι των παραγωγών, αλλά και την εξέλιξη των μέσων παραγωγής, τα λουκάνικα Σταγιατών απέκτησαν φήμη και πέραν του ελληνικού χώρου, στην Αίγυπτο, την Ιταλία και τη Γαλλία. Πολλές από τις οικογένειες της περιοχής ασχολήθηκαν με την παραγωγή λουκάνικου. Στην εκδήλωση αυτή παρουσιάζονται τα παραδοσιακά προϊόντα του τόπου και κατά τη διάρκεια της γιορτής ο επισκέπτης μπορεί να παρακολουθήσει την αναβίωση του πατροπαράδοτου τρόπου παραγωγής λουκάνικων. Εκτός από τη δοκιμή του γευστικού λουκάνικου των Σταγιατών προσφέρεται και άφθονο κρασί σε όλο τον κόσμο που βρίσκεται εκεί. Τέλος υπάρχει και παραδοσιακό γλέντι υπό τους ήχους τοπικής ορχήστρας.

20-23/7 Ηράκλειο Κρήτης: Φεστιβάλ Εν' οίκω

Η Οικογιορτή Εν Οίκω είναι κάτι παραπάνω από μία συνάντηση ανθρώπων και ομάδων με οικολογική συνείδηση.

Παραγωγοί, καλλιεργητές, κατασκευαστές, χειροτέχνες, μουσικοί και παιδαγωγοί συγκεντρώνονται και δημιουργούν

οικολογικά χωριά σε ένα πνεύμα συνεργατικότητας. Οι συμμετέχοντες παρουσιάζουν σπόρους, χειροποίητα καλλυντικά, προϊόντα μελισσοκομίας, χειροτεχνίες, βιολογικές και βιοδυναμικές καλλιέργειες, δόμηση από φυσικά υλικά, αειφόρες κατασκευές, καινοτομίες, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, την τέχνη της μουσικής τη θεραπεία του μυαλού και άλλα πολλά. Το συγκεκριμένο φεστιβάλ υποστηρίζει την ανοιχτή γνώση πάνω στην οποία κάθε συμμετέχων οργανώνει σεμινάριο σύμφωνα με την δραστηριότητά του. Δεκάδες σεμινάρια και παρουσιάσεις με χιλιάδες κόσμο να λαμβάνει μέρος, δείχνουν το δρόμο προς τη βιωσιμότητα. Η Οικογιορτή γίνεται στο Πάρκο Γεωργιάδη όπου εκεί ο άνθρωπος μπορεί να ανακαλύψει τη φύση και να του δημιουργηθεί το αίσθημα του σεβασμού προς εκείνη και να αποκτήσει εκείνος την δική του αυτονομία στην υπόλοιπη ζωή του.

24-30/7 Αλεξανδρούπολη: Γιορτή Κρασιού

Η γιορτή διεξάγεται στο Πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής Αλεξανδρούπολης και την έχουν δημιουργήσει η Ένωση Πολιτιστικών Φορέων Έβρου σε συνεργασία με τον Δήμο Αλεξανδρούπολης. Είναι το μεγαλύτερο πολιτιστικό γεγονός του καλοκαιριού για την περιοχή και προσφέρει απεριόριστη μουσική και χορό για όλους

όσους βρεθούν εκεί. Κάθε μέρα διοργανώνονται διαφορετικές μουσικές βραδιές. Για παράδειγμα την μία μέρα έχει Θρακιώτικη βραδιά για τους λάτρεις τέτοιων ακουσμάτων, την άλλη Ποντιακή και έτσι συνεχίζονται και οι υπόλοιπες με παραδοσιακές μουσικές από όλη την Ελλάδα. Βέβαια δεν λείπει και το κρασί, όπου εκείνες τις μέρες έχει την τιμητική του, το οποίο σερβίρεται σε αφθονία. Μαζί με το κρασί προσφέρεται και φαγητό όπως σουβλάκια και διάφορα κρεατικά τις ώρες για να μην χορέψει κανείς με άδειο στομάχι. Όλοι λοιπόν μικροί και μεγάλοι είναι έτοιμοι να διασκεδάσουν μέχρι πρωίας με αγαπημένους μουσικούς καλλιτέχνες. Τέλος η είσοδος για να συμμετάσχει κανείς στη γιορτή αυτή δεν είναι δωρεάν, αλλά το ποσό είναι συμβολικό και όλοι μπορούν να ανταπεξέλθουν οικονομικά.

29/7 Κατηχώρι Μαγνησίας: Γιορτή Τσίπουρου

Η περιοχή Κατηχωρίου φημίζεται για το άριστης ποιότητας κρασί καθώς επίσης και για το τσίπουρο. Από αρχαιοτάτων χρόνων οι κάτοικοι απασχολούνται με την καλλιέργεια των αμπελιών και βέβαια με την παραγωγή του τσίπουρου. Με την πάροδο του χρόνου εξελίχθηκαν στους καλύτερους παραγωγούς τσίπουρου της

περιοχής, τους λεγόμενους «Τσιπουράδες». Με την εξέλιξη της τεχνολογίας, σιγά-σιγά, αυτή η τέχνη (παραγωγή τσίπουρου με τον παραδοσιακό τρόπο) άρχισε να παρακμάζει και να χάνεται. Με αφορμή τη Γιορτή Τσίπουρου κάθε χρόνο κατασκευάζονται στην πλατεία του χωριού, με τις συμβουλές των ντόπιων,

εγκαταστάσεις παραγωγής τσίπουρου με τον παραδοσιακό τρόπο. Αυτή τη διαδικασία παρακολουθεί ο επισκέπτης και γεύεται το ντόπιο τσίπουρο, που παρασκευάζεται εκείνη την στιγμή. Στη συνέχεια ακολουθεί λαϊκό πανηγύρι με παραδοσιακά τραγούδια από ντόπιους οργανοπαίχτες. Επίσης στην γιορτή αυτή προσφέρονται εδέσματα ώστε να συνοδεύσουν το τσίπουρο. Η εκδήλωση διοργανώνεται από το Δήμο Βόλου και το Συμβούλιο της τοπικής κοινότητας Κατηχωρίου.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

10/8 Κασταμονίτσα Ηρακλείου: Γιορτή Εφτάζυμου και Φεστιβάλ Γεύσεων

Μια γιορτή αφιερωμένη στην παράδοση και στις γεύσεις του παρελθόντος, σε μια προσπάθεια να διατηρηθούν απαράλλακτες οι συνήθειες και οι συνταγές των χρόνων εκείνων. Την εκδήλωση οργανώνει ο Μορφωτικός και Εξωραϊστικός Σύλλογος Κασταμονίτσας με την εθελοντική συμμετοχή όλων των κατοίκων

του χωριού. Αναμνήσεις που ζωντανεύουν, γεύσεις που ταξιδεύουν, άνθρωποι που ανταμώνουν στα στενά του χωριού μόλις ο ήλιος δύσει. Ο επισκέπτης θα έχει την ευκαιρία να δει, να βιώσει και να συμμετέχει σε δράσεις που πραγματοποιούνται σε όλο το χωριό. Αναζητήστε την τέχνη του τσαγκάρη, του κατσουνά, της ανυφαντούς και του τυροκόμου. Μπορεί να γευτεί παραδοσιακά εδέσματα, να απολαύσει παραδοσιακούς ξεχασμένους χορούς στους δρόμους του χωριού. Για την παραγωγή του εφτάζυμου ο επισκέπτης μπορεί να παρακολουθήσει μια ταινία μικρού μήκους που θα δείχνει όλη την διαδικασία παραγωγής του αλλά και να συμμετάσχει και ο ίδιος στον τρόπο που ζυμώνουν το ψωμί με τη βοήθεια των νοικοκυρών του χωριού.

15/8 Ανώπολη Σφακιά: Γιορτή Γραβιέρας

Η Ανώπολη, είναι κατ' εξοχήν κτηνοτροφικό χωριό με μεγάλη παράδοση στην τυροκομία που έχει τις ρίζες της εκατοντάδες χρόνια πίσω. Είναι το χωριό με τα περισσότερα παραδοσιακά μητάτα στη Κρήτη,

κάποια λειτουργούν ακόμη με τον ίδιο τρόπο που λειτουργούσαν εκατοντάδες χρόνια, χωρίς να έχουν επηρεαστεί καθόλου από τον σύγχρονο τρόπο ζωής. Η Γιορτή της Γραβιέρας στην Ανώπολη Σφακιών τιμά και προβάλλει, το σημαντικότερο και πιο πολύτιμο τυροκομικό προϊόν του τόπου, την Κρητική Γραβιέρα. Η γιορτή που πρωτοδιοργανώθηκε το 1985 διανύει φέτος την 38η χρονιά της απόλυτα επιτυχημένης πορείας της, αγαπήθηκε και υποστηρίχθηκε από πολλές χιλιάδες κρητικούς, αλλά και από καλοκαιρινούς επισκέπτες του τόπου μας. Κάνει τους επισκέπτες να γνωρίσουν την μοναδική γεύση του τυριού και να τους κάνει να την απολαύσουν σε διάφορες παραλλαγές με συνταγές του τόπου. Η διασκέδαση είναι σε αφθονία αφού υπάρχουν ορχήστρες με παραδοσιακή Κρητική μουσική. Μαζί με την γραβιέρα μπορούν να γευτούν και την ρακί η οποία είναι το κύριο ποτό της περιοχής.

19-20/8 Σαμοθράκη: Samothrace World Music Festival

Το Samothrace World Music Festival έγινε για πρώτη φορά το 2005 στο νησί της Σαμοθράκη. Στη συνέχεια μετακόμισε με μεγάλη επιτυχία στον Έβρο και στο Μαϊάμι της Φλόριντα των ΗΠΑ. Όμως μετά από χρόνια απουσίας από το νησί επιστρέφει στη γενέτειρα του για να δώσει και πάλι

ζωή στην περιοχή. Στα προηγούμενα φεστιβάλ είχαν πάρει μέρος μεγάλα διεθνή ονόματα τα οποία δεν θα λείπουν και από τη φετινή διοργάνωση. Επιπλέον θα γίνουν

και μαθήματα μουσικής σε λάτρεις της έθνικ μουσικής σκηνής. Ο καθένας θα μπορεί να βρίσκεται εκεί με το δικό του μουσικό όργανο και να παρακολουθήσει τα μαθήματα. Το παγκόσμιο αυτό μουσικό Φεστιβάλ έχει ως στόχο να γίνει το κέντρο συνάντησης για όλους αυτούς που αγαπούν τη μουσική και να δημιουργήσει μια πλατφόρμα για μουσικές διδασκαλίες και προσωπικές μουσικές ανταλλαγές ώστε να μπορέσουν όλοι να έχουν άμεση επαφή με την παράδοση του καθενός. Στις δύο αυτές μέρες από τις 21:00 το βράδυ μέχρι τις 03:00 το πρωί θα υπάρχει πρόγραμμα όπου θα ακούγονται όλα τα μουσικά όργανα με τη σειρά και το καθένα θα έχει το δικό του και μοναδικό είδος μουσικής που θα προσφέρει στους παραβρισκόμενους. Τέλος υπάρχει εισιτήριο εισόδου όπου είναι σε πολύ προσιτή τιμή για το κοινό που θα επιθυμεί να βρεθεί στο Festival.

27/8 – 4/9 Ορεστιάδα: 23^ο Πανελλήνιο Φεστιβάλ Ερασιτεχνικού Θεάτρου Ν. Ορεστιάδας

Η μεγαλύτερη γιορτή Ερασιτεχνικού Θεάτρου της χώρας διοργανώνεται για 23^η συνεχόμενη χρονιά στο υπαίθριο δημοτικό θέατρο Ορεστιάδας. Διεξάγεται από το Θεατρικό Εργαστήρι Ορεστιάδας «ΔΙΟΝΥΣΟΣ» και σε συνεργασία με τον Δήμο της περιοχής. Το Φεστιβάλ αυτό έχει διαγωνιστικό χαρακτήρα και μπορούν να πάρουν

μέρος ερασιτεχνικά θεατρικά σχήματα από όλη την Ελλάδα, όπως ομάδες από δήμους, συλλόγους, πανεπιστήμια αλλά και κάθε πολιτιστικό φορέα της πόλης. Συμπεριλαμβάνονται όλα τα είδη θεάτρου εκτός από το αρχαίο δράμα και το παιδικό θέατρο. Στις εκδηλώσεις αυτές θα βρίσκεται και το «Γκατζολάκι» το οποίο είναι ένα συμπαθητικό γαϊδουράκι και κάνει τους ανθρώπους να χαμογελούν, να είναι αισιόδοξοι και τους καλεί σε μια θεατρική εξέγερση. Οι άνθρωποι της κριτικής επιτροπής είναι καταξιωμένοι ηθοποιοί της Ελλάδας και ο παρουσιαστής θα είναι όπως και κάθε χρόνο ο Αλέξης Κωστάλας. Τέλος θα γίνονται καθημερινά παραστάσεις όπου όλοι θα μπορούν να παρακολουθήσουν και να θαυμάσουν το ταλέντο των συμμετεχόντων.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

1/9 – 2/9 Ασωπός Φθιώτιδα: Το Πέρασμα του Φαραγγιού

Ένα ξεχωριστό κομμάτι, ιδιαίτερου φυσικού κάλλους στο κέντρο της Φθιωτικής Γής αλλά και της χώρας μας. Ένα στενό πέρασμα που σχηματίζουν πανύψηλες κάθετες βουνοπλαγιές της Οίτης και του Καλλιδρόμου. Το φαράγγι οδηγεί τα νερά της ανατολικής Οίτης στο Σπερχειό ποταμό και μέσω αυτού στο Μαλιακό Κόλπο, δημιουργώντας έναν υγρότοπο τεράστιας οικολογικής σημασίας. Το φαράγγι είναι γνωστό από την αρχαιότητα. Στην έξοδό του, στις παρυφές της Οίτης και του Καλλιδρόμου

στην νοτιοανατολική πλευρά της κοιλάδας του Σπερχειού, βρισκόταν η αρχαία Ηράκλεια (Τραχίνα) που ήταν μία από τις πέντε πόλεις στο Βασίλειο του Αχιλλέα. Στο κέντρο του φαραγγιού προς την πλευρά της Οίτης δεσπόζει ο "Κούβελος" στην κορυφή του οποίου υπήρχε αρχαίος οικισμός. Η πανέμορφη διαδρομή που περνά κάτω από τη σιδηροδρομική γέφυρα της Παπαδιάς και καταλήγει στη γέφυρα του Ασωπού στο τέλος του Φαραγγιού, διαρκεί περίπου πέντε ώρες. Η καλύτερη περίοδος για το πέρασμά του, είναι το καλοκαίρι και οι πρώτοι μήνες του φθινοπώρου. Τότε που λιγοστεύουν τα νερά του, τα οποία στα στενά περάσματα φθάνουν στο ύψος του ενός και πλέον μέτρου, αναγκάζοντας τους επισκέπτες να φορέσουν το μαγιό τους. Την διοργάνωση την αναλαμβάνει ο Ορειβατικός Σύλλογος Λαμίας και κάθε χρόνο προσκαλεί όλους τους Ορειβατικούς Συλλόγους αλλά και τους ενδιαφερόμενους να παρευρεθούν σε αυτή την αξέχαστη εμπειρία. Την πρώτη ημέρα γίνεται η προσέλευση των ορειβατών στο χωριό Σκαμνός όπου και θα κατασκηνώσουν ώστε να ξεκινήσουν την επόμενη μέρα την περιήγηση στο φαράγγι. Στη συνέχεια προσφέρεται φαγητό από τους διοργανωτές και όλοι μπορούν να απολαύσουν την ηρεμία της φύσης. Την επόμενη ημέρα συγκεντρώνονται στο χωριό μαζί με εκείνους που πήγαν αυθημερόν και ξεκινούν το πέρασμα με έμπειρους ξεναγούς ώστε να γνωρίσουν το φυσικό κάλλος της περιοχής. Ο τερματισμός γίνεται στη γέφυρα του Ασωπού που βρίσκεται στην ΠΕΟ Λαμίας- Αθηνών.

1-10/9 Ξάνθη : Γιορτές Παλιάς Πόλης

Οι Γιορτές Παλιάς Πόλης της Ξάνθης αποτελούν τον δεύτερο μεγαλύτερο θεσμό, μετά το Ξανθιώτικο Καρναβάλι που πραγματοποιείται στην πόλη της Ξάνθης. Διοργανώθηκαν για πρώτη φορά το 1991 κι έκτοτε

λαμβάνουν χώρα κάθε χρόνο την πρώτη εβδομάδα του Σεπτεμβρίου. Το όνομά τους το έλαβαν από τον παραδοσιακό διατηρητέο οικισμό της Ξάνθης, τη λεγόμενη «Παλιά Πόλη» στα πλακόστρωτα δρομάκια και τις γειτονιές της οποίας οι πολιτιστικοί σύλλογοι εγκαθίστανται και διοργανώνουν βραδιές μουσικής, γεύσεων και δημιουργικών εκδηλώσεων. Προσφέρονται παραδοσιακές γεύσεις και νοστιμιές όπου κανείς δεν μπορεί να αντισταθεί. Το 1991, ο νεοεκλεγείς Δήμαρχος Φίλιππος Αμοιρίδης, αναζητούσε ένα θεσμό προκειμένου να αναδείξει την Παλιά Πόλη της Ξάνθης. Συμμάχους σε αυτή την προσπάθεια βρήκε στον Νικόστρατο Φωτέλη, ζωγράφο του συλλόγου των «Φίλων», στον Σύλλογο των «Κατασκηνωτών» και στον Σύλλογο Ποντίων. Αρχικά υπήρχε η ιδέα μιας διοργάνωσης αναβίωσης της Μπελ Επόκ με δρώμενα, κοστούμια εποχής και παραδοσιακό χαρακτήρα όπως κι έγινε. Παράλληλα, οι «Κατασκηνωτές» προέτειναν και την ενεργό συμμετοχή του κόσμου κι έτσι προέκυψε το στήσιμο των δύο πρώτων στεκιών από τους «Κατασκηνωτές» και τους «Φίλους». Με τη πάροδο του χρόνου η διοργάνωση εξελίχθηκε κι εδραιώθηκε αποτελώντας προορισμό για αρκετούς από τους μεγαλύτερους καλλιτέχνες της χώρας. Το επίκεντρο των διοργανώσεων είναι κυρίως η πλατεία Μητροπόλεως, περιμετρικά της οποίας στοιχίζονται οι σύλλογοι και ο χώρος των συναυλιών. Με τις εκδηλώσεις της Παλιάς Πόλης προωθούνται και προβάλλονται η ιστορία, ο πολιτισμός, η κουλτούρα, τα ήθη και τα έθιμα των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής της Θράκης φέρνοντάς μας αναμνήσεις από άλλες παλαιότερες εποχές. Τέλος ένας από τους βασικούς λόγους των εκδηλώσεων αυτών είναι να μπορέσουν οι Πολιτιστικοί Σύλλογοι που συμμετέχουν στο Καρναβάλι της Ξάνθης, να δημιουργήσουν πόρους για να κατασκευάσουν τις στολές με τις οποίες θα παρελάσουν σε αυτό. Για αυτό και όλοι μικροί και μεγάλοι δίνουν βροντερό παρόν με

τη συμμετοχή τους στις Γιορτές της Παλιάς Ξάνθης, αφού είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με το Καρναβάλι της Πόλης.

3/9 Θύμαινα- Φούρνοι Ικαρίας: Κολυμβητικός Μαραθώνιος «Ο Γύρος της Θύμαινας

Ο Κολυμβητικός Μαραθώνιος “Ο Γύρος της Θύμαινας” είναι ένας αθλητικός θεσμός που λαμβάνει χώρα στην ακριτική Θύμαινα. Οι αθλητές κολυμπούν μια εκπληκτική διαδρομή 18 χιλιομέτρων με εναλλασσόμενα

υποβρύχια τοπία από κοφτά βαθιά νερά σε απόκρημνους κάβους, περάσματα από στενούς διαύλους που δημιουργούνται με τις γύρω βραχονησίδες, γαλαζοπράσινα ρηγά νερά σε αμμουδερούς κόλπους μέχρι και πάνω από βυθισμένα αρχαία ναυάγια. Διοργανώθηκε πρώτη φορά το 2017 από τον Πολιτιστικό Σύλλογο Θύμαινας σε συνεργασία και τον Δήμο Φούρνων Κορσεών και γνώρισε τεράστια επιτυχία. Αθλητές από όλη την Ελλάδα αλλά και από το εξωτερικό ήρθαν και κολύπησαν στα πεντακάθαρα νερά της ακτογραμμής της Θύμαινας υπό την συνοδεία παραδοσιακών αλιευτικών σκαφών στα οποία υπήρχαν οι συνοδοί των αθλητών με ντόπιους καπετάνιους-αλιείς. Ο αγώνας ξεκινάει με υποδοχή των αθλητών στον όρμο κάτω από τον οικισμό της Θύμαινας και η επιβίβαση των αθλητών στο σκάφος. Ο κάθε αθλητής συνοδεύεται από διαφορετικό σκάφος, το οποίο είναι από τα πολλά παραδοσιακά αλιευτικά σκάφη του νησιού. Υπάρχει ταχύπλοο σκάφος ασφαλείας και άλλα δύο επιβατικά σκάφη που μεταφέρουν επισήμους και θεατές για να παρακολουθούν τον αγώνα σε όλη την εξέλιξη του. Σε όλη την διάρκεια του αγώνα υπάρχει ιατρική κάλυψη καθώς και απόλυτη συνεργασία με το Λιμενικό για την αντιμετώπιση οποιουδήποτε προβλήματος που πιθανόν να προκύψει. Μετά τον τερματισμό και τις θερμότερες υποδοχές από τα παιδιά και τους κατοίκους του νησιού ακολουθεί γεύμα με ντόπιους μεζέδες και απονομές στους αθλητές, στους χορηγούς και στους υποστηρικτές του θεσμού. Το γεύμα και τις απονομές ακολουθεί μουσική και χορός. Αξίζει να σημειωθεί πως ήταν η πρώτη φορά όπου ορίστηκε στην

Ελλάδα ως διαδρομή γύρος ενός ελληνικού νησιού. Η ιδιαιτερότητα αυτή σε συνδυασμό με τα μαγευτικά νερά, την άψογη οργάνωση και την φιλοξενία των κατοίκων της Θύμαινας συντέλεσαν στην αναγνώριση του αγώνα από τους ίδιους τους αθλητές ως μια από τις καλύτερες διοργανώσεις του είδους και την καθιέρωση του Γύρου της Θύμαινας σε αθλητικό θεσμό.

08-11/9 : RALLY Ακρόπολης

Το Rally Ακρόπολης δημιουργήθηκε από μια ομάδα οδηγών της Ελληνικής Λέσχης Αυτοκινήτου και Περιηγήσεων το 1951 στην Ελλάδα με αφαιτηρία την Αθήνα. Μετά από κάποια χρόνια έγινε παγκόσμιο

πρωτάθλημα οδηγών και στο παγκόσμιο πρωτάθλημα κατασκευαστών του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος Ράλλυ. Επίσης περιλαμβάνεται στα πανελλήνια πρωταθλήματα και κύπελλα κλάσεων, στο κύπελλο της FIA για αυτοκίνητα παραγωγής και στο παγκόσμιο κύπελλο για κατασκευαστές αυτοκινήτων τουρισμού. Οι διαδρομές του αγώνα είναι περισσότερο από 300 χιλιόμετρα και διεξάγονται σε συγκεκριμένες περιοχές της Ελλάδας. Περιλαμβάνει κυρίως την Στερεά Ελλάδα στη συνέχεια την Αττική και την Πελοπόννησο. Η αφαιτηρία του Rally είναι η Αθήνα και συγκεκριμένα η περιοχή της Ακρόπολης και ο τερματισμός είναι στη Λαμία. Οι εγκαταστάσεις του service βρίσκονται στην Πανελλήνια Έκθεση Λαμίας όπου όλοι έχουν πρόσβαση εκεί ώστε να θαυμάσουν τα αυτοκίνητα που παίρνουν μέρος στον αγώνα. Στον τερματισμό γίνεται ένα μεγάλο Event όπου οι νικητές του αγώνα σηκώνουν το κύπελο και μπορούν να χειροκροτηθούν από όλους τους θαυμαστές τους αφού η τελετή γίνεται για όλο τον κόσμο. Τέλος κατά τη διάρκεια του αγώνα όποιος είναι λάτρης αυτού του αθλήματος μπορεί να το παρακολουθήσει είτε από κοντά είτε από την τηλεόραση έτσι ώστε να μην χάσει ούτε στιγμή από την διοργάνωση.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

29/10 Καστάνιτσα Αρκαδίας: Γιορτή Κάστανου

Το 1983 διοργανώθηκε για πρώτη φορά η Γιορτή Κάστανου. Με τη γιορτή αυτή οι κάτοικοι του χωριού κατάφεραν να αναδείξουν τις ευεργετικές ιδιότητες του κάστανου , να κάνουν γνωστό το χωριό σε όλη την Ελλάδα και να καθιερώσουν την Γιορτή ως μία από τις σημαντικότερες και πιο δημοφιλείς

αγροτικές/πολιτιστικές εκδηλώσεις της χώρας. Την πλαισιώνουν δρώμενα όπως παρουσιάσεις σχετικές με το κάστανο, παιχνίδια για τα παιδιά, παραδοσιακοί χοροί από χορευτικά συγκροτήματα Πολιτιστικών συλλόγων, συνοδεία παραδοσιακών τοπικών ακουσμάτων. Κατά την διάρκεια της ημέρας οι επισκέπτες θα μπορούν να επισκεφθούν το στολίδι του χωριού, την έκθεση των Παραδοσιακών Επαγγελμάτων, το ανανεωμένο Κέντρο Πληροφόρησης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα-Μουστου, το μεσαιωνικό Κάστρο, την πολιούχο εκκλησία μας Μεταμόρφωση του Σωτήρος με το μοναδικό τέμπλο καθώς και να περπατήσουν στα γραφικά σοκάκια του χωριού. Επίσης έχουν τη δυνατότητα να απολαύσουν δωρεάν βραστά αλλά και ψητά κάστανια και άφθονο κρασί. Ακόμη προσφέρονται φαγητά με κύριο συστατικό το κάστανο (χοιρινό με κάστανο, προβατίνα ψητή, φασολάδα παντρεμένη, ρεβυθάδα με κάστανο, καστανοσαλάτα, χειροποίητες πίτες,) αλλά και παραδοσιακά γλυκά. Τέλος υπάρχει και μουσική όπου μπορεί ο καθένας να διασκεδάσει και να χορέψει.

29-30/10 Μαυρίλο Τυμφριστού: Γιορτή Κάστανου

Η γιορτή αυτή ξεκίνησε από το 2008 και έχει γίνει πλέον θεσμός τα τελευταία 14 χρόνια. Έχει δημιουργηθεί από την Πανελλήνια ένωση Μαυριλιωτών και συνεχίζεται μέχρι και σήμερα. Κάθε χρόνο άνθρωποι από όλη την Ελλάδα παρευρίσκονται εκεί για να γευτούν τις τοπικές παραδοσιακές συνταγές με βασικό συστατικό το κάστανο.

Προσφέρεται κρασί, τσίπουρο αλλά και άφθονα κάστανα από τους παραγωγούς της περιοχής. Επίσης γίνεται παραδοσιακό γλέντι στην πλατεία Αινιάνων με χορούς από συλλόγους και από τους επισκέπτες που παρευρίσκονται εκεί. Οι συμμετέχοντες είναι άνθρωποι του χωριού που παράγουν κάστανα και άλλα τοπικά προϊόντα αλλά και οι κάτοικοι που θέλουν να προσφέρουν τη βοήθειά τους σε αυτή την εκδήλωση που μόνο όφελος είναι για το χωριό τους. Ακόμη μπορείς να βρεις περίπτερα που έχουν παραδοσιακά προϊόντα (τσίπουρο, κρασί, μέλι κ.α) αλλά και εδέσματα με βασικό συστατικό το κάστανο. Έτσι μπορείς να τα προμηθευτείς και να μεταφέρεις τις υπέροχες αυτές γεύσεις στο σπίτι σου.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

7-8/11 Ρύζια Έβρου: Πανηγύρι Ταξιαρχών

Οι εκδηλώσεις για την γιορτή των Ταξιαρχών ξεκινούν από τις 7 του μήνα με την διεξαγωγή του εσπερινού και της αρτοκλασίας. Πλήθος κόσμου βρίσκεται εκεί με σκοπό να τιμήσουν τους Αγίους και να πάρουν την ευλογία από τον Πάτερ αλλά και τον Αρχιεπίσκοπο που θα τελούν την Λειτουργία. Η βραδιά συνεχίζεται με γλέντι όπου όλοι μπορούν να διασκεδάσουν μέχρι τις πρώτες πρωινές ώρες. Για την καλύτερη ψυχαγωγία των παρευρισκομένων υπάρχει

ζωντανή ορχήστρα και άφθονο φαγητό και ποτό. Την επόμενη ημέρα το πρωί γίνεται η Πανηγυρική Θεία Λειτουργία όπου στο τέλος αυτής θα πραγματοποιηθεί και η περιφορά της εικόνας του θαυματουργού Ταξιάρχη Μιχαήλ. Συνέχεια θα έχει και η αναβίωση του εθίμου «Κουρμπάνι» όπου θα μοιραστεί από τις γυναίκες του Συλλόγου. Το Κουρμπάνι είναι ένα φαγητό που αποτελείται από κρέας και πλιγούρι το οποίο μαγειρευόταν μέσα σε ένα ζωμό από λαχανικά. Αυτό το σερβίρουν κυρίως σε γιορτές κι εκδηλώσεις. Τέλος όλοι μπορούν να πάρουν την ευλογία και να δουν καινούργια έθιμα και παραδόσεις.

10/11 Κάντανος Χανίων: Γιορτή Τσικουδιάς

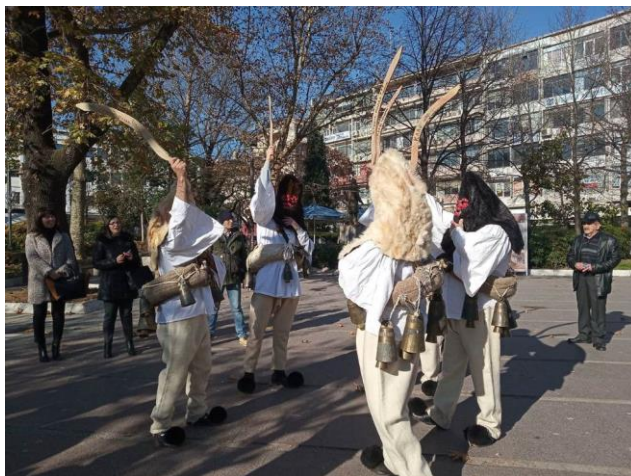
Στην Κάντανο διοργανώνεται κάθε χρόνο από τον πολιτιστικό σύλλογο του χωριού η γιορτή Τσικουδιάς και προσκαλεί όλους τους συγχωριανούς αλλά και τους επισκέπτες να διασκεδάσουν όλοι μαζί. Οι παραγωγοί του τόπου δείχνουν στους παρευρίσκοντες τον παραδοσιακό τρόπο με το καζάνι το πως βγαίνει το απόσταγμα της

τσικουδιάς. Επιπλέον όλοι μπορούν να δοκιμάσουν το ποτό αυτό και να γνωρίσουν την μοναδική του γεύση. Ο σύλλογος δίνει σε αφθονία τσικουδιά σε όλους κι έτσι κανείς δεν πρέπει να φύγει από εκεί χωρίς να το έχει έστω δοκιμάσει. Στη συνέχεια υπάρχουν ακούσματα από την παραδοσιακή κρητική μουσική αφού πλαισιώνει την γιορτή μια ορχήστρα με καλλιτέχνες των ακουσμάτων αυτών. Επειδή όμως κανείς δεν θα πιεί χωρίς να φάει από την καταπληκτική κουζίνα της Κρήτης έχουν φροντίσει οι διοργανωτές να υπάρχουν εδέσματα με ξεχωριστές γεύσεις για όσους βρίσκονται εκεί. Τέλος θέλουν να περάσουν την παράδοση και στις νέες γενιές και για αυτό το λόγο κάνουν αυτή την ενέργεια ώστε να παραδοθεί από γενιά σε γενιά.

31/12 Λάρισα: Μπαμπαλιούργια

Σε περιοχές της Ελασσόνας ένα από τα παραδοσιακά έθιμα που συναντά κανείς κατά την περίοδο των εορτών της Πρωτοχρονιάς είναι τα «Μπαμπαλιούρια». Σύμφωνα με την παράδοση, διάφορες ομάδες ανδρών μεταμφιέζονται φορώντας μάσκες ζώων,

φαρδιά παντελόνια και τριγυρίζουν στα χωριά για να μοιράσουν ευχές. Τα «Μπαμπαλιούρια» ξεκινούσαν από την εκκλησία και γύριζαν σε όλα τα σπίτια του χωριού, ειδικά σε εκείνα που είχαν κάποιον που γιόρταζε, έλεγαν κάλαντα και κατέληγαν στην πλατεία. Σήμερα, τα μέλη του Συλλόγου Λιβαδιωτών Λάρισας αναβίωσαν το έθιμο στο κέντρο της Λάρισας. Πρόκειται για ένα έθιμο που έχει τις ρίζες του στη Διονυσιακή λατρεία και το συναντάμε την Πρωτοχρονιά. Οι άντρες φορούν την στολή των Μπαμπαλιούρηδων, που αποτελείται από κουδούνια και μια ειδική μάσκα, από προβιά ζώου, τη λεγόμενη «φουλίνα», η οποία έχει τρία ανοίγματα, δύο στα μάτια και ένα στο στόμα. Απαραίτητος εξοπλισμός είναι ένα ξύλινο κυρτό σπαθί. Οι μεταμφιεσμένοι φορούν πάνω τους κρεμασμένα κουδούνια, οι ήχοι των οποίων δίνουν το μήνυμα της έναρξης της νέας χρονιάς. Τα «Μαμπαλιούρια» ξεχύνονται στους δρόμους συνοδεία του «αδελφογύρτη» ο οποίος κρατάει έναν κουμπαρά και μαζεύει τα χρήματα που προσφέρει ο κόσμος. Μέσα από το θόρυβο ξορκίζουν τα κακά πνεύματα προκειμένου η νέα χρονιά να είναι χαρούμενη. Στα σπίτια το μεσημέρι της πρωτοχρονιάς ετοιμάζουν την παραδοσιακή κρεατόπιτα και την σερβίρουν στο γιορτινό τραπέζι. Μέσα σε αυτή οι νοικοκυρές τοποθετούν το φλουρί και αυτός που θα το βρει θα είναι καλότυχος και ευτυχισμένος στο νέο έτος που θα έρθει.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Badie B., Κουλτούρα και Πολιτική, Πατάκης, Αθήνα, 1995

Baud, M., & Yoeij, A. (2009). Cultural Tourism in Latin America: An Introduction. Στο M. Baud, & A. Yoeij, Cultural Tourism in Latin America, The Politics of Space and Imagery (σ. 4). Leiden, Bosto.

Bushell, R., & Eagles, P. (2007). Tourism and Protected Areas: Benefits beyond Boundaries. London: CAB International

Cuche Denys (Μ. Λεοντσίνι επιμ.) Η έννοια της κουλτούρας στις κοινωνικές επιστήμες Αθήνα 2001

Dettori, B., Marrocu, E. & Paci, R. (2012). Total Factor Productivity, Intangible Assets and Spatial Dependence in the European Regions. Regional Studies, 46 (10), 1401-1416

Deetz J. In Small Things Forgotten, Doubleday Natural History Press, Garden City, Νέα Υόρκη, 1997

OECD (2009). The impact of culture on tourism. Paris: OECD.

Petti, L., Trillo, C. & Makore, B. N. (2020). Cultural Heritage and Sustainable Development Targets: A Possible Harmonisation? Insights from the European Perspective. Sustainability, 12 (3), 926.

Telfer, D. J., & Sharpley, R. (2008). Tourism and Development in the Developing World. Oxon: Routledge.

UNESCO (1972). Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention.

UNESCO (2001). Proclamation of Masterpieces of Oral and Intangible Heritage of Humanity: Guide for the Presentation of Candidature Files.

UNESCO (2016). Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention.

UNWTO (2018). Tourism and Culture Synergies.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αλιβιζάτου, Μ., Πούλιος, Ι. & Παπαδάκη, Μ. (2015). Διαχείριση Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Τοπική Κοινωνία και Βιώσιμη Ανάπτυξη.

Βερνίκος Ν., Δασκαλοπούλου Σ., Μπαντιμαρούδης Φ., Μπουμπάρης Ν., Παπαγεωργίου Δ., Πολιτιστικές Βιομηχανίες. Διαδικασίες, Υπηρεσίες, Αγαθά, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, 2005

Βουδούρη, Δ. & Στρατή, Α. (επιμ.) (1999). Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο. Αθήνα-Κομοτηνή: Σάκκουλα

Γαβρά, Ε. & Γκιούφη, Κ. (2015). «Οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές παράμετροι για την ανάδειξη του πολιτισμικού αποθέματος στα Βαλκάνια»

Ντόρα Κόνσολα, «Πολιτιστική Ανάπτυξη και Πολιτική», εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 2006.

Κυριακίδου-Νέστορος, Ά. (1975). Λαογραφικά μελετήματα. Πορεία.

Λουτζάκη, Ε. (2001). Ο παραδοσιακός χορός στην Ελλάδα. Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Μπαμπινιώτης Γ., Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας. Β' Έκδοση. Γ' Ανατύπωση, Κέντρο Λεξικολογίας, Αθήνα, 2006

Μπιτσάνη Ευ, Πολιτισμός κα Τοπική Κοινωνία: η τοπική πολιτιστική ανάπτυξη στην Ελλάδα και ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 1980- 2000, Διδακτορική Διατριβή, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Βιβλιοθήκη Παντείου Πανεπιστημίου, Αθήνα 2002

Μπιτσάνη Ευ, Πολιτισμική διαχείριση και περιφερειακή ανάπτυξη. Σχεδιασμός πολιτιστικής πολιτικής και πολιτιστικού προϊόντος. Εκδόσεις Διόνικος, Αθήνα 2004

Ρόζεναλντ Μ., Φιλοσοφικό Λεξικό, Γνώσεις, Αθήνα, 1976

Σκουρής, Π. & Τροβά, Ε. (2003). Προστασία αρχαιοτήτων και της πολιτιστικής κληρονομιάς: ο Ν. 3028/2002. Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας.

Τσαούσης Γ.Δ., Προβλήματα ιστορίας και ιστορικής μεθοδολογίας, Θεμέλιο, Αθήνα, 1983

Τσάρτας, Π. (1996). Τουρίστες, Ταξίδια, Τόποι, Κοινωνιολογικές Προσεγγίσεις στον Τουρισμό. Αθήνα: Εξάντας. eunwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284418978

Ιστοσελίδες

<https://hellanicus.lib.aegean.gr/handle/11610/19841>

<https://www.mixanitouxronou.gr/anastenarides-to-ethimo-ton-prosfygon-apo-tin-anatoliki-romylia-poy-apagoreytike-apo-tin-ekklisia-i-pyrovasia-kai-i-ereyna-ton-giatron-fotografies/>

[Πρότυπο-Συγγραφής-ΔΕ_Μάιος-2019.docx - Έγγραφα Google](#)

<https://gr.encyclopedia-titanica.com/significado-de-cultura#menu-1>

<http://www.hxwsarakatsanwn.gr/component/k2/item/334-ithi-ethima>